

TAMPEREEN SUOMALAINEN

KLUBI

KLUBILEHTI

2/2020

SUOMALAISUUDEN PUOLESTA

ELÄMÄ PALASI KLUBILLE

Taina Väisänen

TAMPEREEN SUOMALAINEN

KLUBI

KLUBILEHTI

Julkaisija

Tampereen
Suomalainen Klubi ry
www.tampereen-
suomalainenklubi.fi

Päätoimittaja

Pasi-Heikki Rannisto

Toimitussihteeri

Arto Murtovaara

Ulkoasu

Marjut Jouhki

Taitto

PunaMusta,
Sisältö- ja
suunnittelupalvelut

Ilmoitushinnat

1/1 sivua 600 euroa
1/2 sivua 400 euroa
1/4 sivua 300 euroa

Ilmoitusmyynti

Tampereen Suomalainen
Klubi

Ilmoitusaineisto

ilmoitukset@punamusta.com

Ilmestymisaikataulu

2021
nro 11.4.2021
nro 21.11.2021

Painopaikka

PunaMusta, Forssa 2020

Tavoitat 1500 elinkeinoelämän, tieteen, taiteen, julkisen hallinnon, puolustusvoimien, kirkon ja median piirissä toimivaa, alueellista ja valtakunnallista vaikuttajaa.

Lehti ilmestyy seuraavan kerran 1.4.2021.

Kannen kuva: Arto Murtovaara: Klubitalo vuodelta 1961.

Takakannen kuva: Arto Murtovaara

SUOMALAISUUDEN PUOLESTA

PASI-HEIKKI RANNISTO

Puheenjohtaja

YHTEISÖLLISYYS RIKASTUTTAA

Keväällä Suomi ja koko maailma tekivät hätäjarrutuksen. Tilaisuudet kiellettiin ja yritykset siirtyivät etätöihin. Palvelualat ajettiin kurimukseen ja erityisesti ravintolat ja matkailu joutuivat vaikeuksiin. Terveydenhuoltojärjestelmä suojasi itseään liialta kysynnältä sulkiessaan toimintoja, vaati ihmisiä rajoittamaan sosiaalisia kontakteja ja lukiten riskiryhmiä sisätiloihin. Tampereen Suomalaisen Klubin toimintakin oli pakko keskeyttää valtioneuvoston päätöksiin perustuen kevään ja kesän ajaksi. Organisoimme myös apua jäsenillemme, mikäli he halusivat välttää ulkona asiointia tai kaupassa käyntiä. Avun tarjoajia oli paljon enemmän kuin tarvitsijoita. Hyvä niin. Kiitos kaikille apuaan tarjonneille. Alkushokista toivuttuamme huomasimme, että koronasta huolimatta elämä kuitenkin jatkuu. Tänään pystymme jo hieman keskustelemaan ja arvioimaan erilaisten koronatoimien ja rajoitusten järkevyyttä ja tarkoituksenmukaisuutta.

TAMPEREEN SUOMALAISEN KLUBIN jäsenissä on useita koronan riskiryhmään kuuluvia. Toisaalta jäsenemme ovat riskiryhmää myös yksinäisyydelle. Kotiin sulkeutuminen ja kontaktien välttely heikentävät sekä fyysistä että psyykkistä kuntoa ja näin tuottavat uusia uhkia ja ongelmia. Itse toivoisin, että voisimme jatkaa toimintaamme turvavälit, hygieniasuositukset ja maskien käyttö huomioiden. Yhteisöllisyydellä ja toistemme tapaamisella on meille arvoa.

Syyskuun alussa, kun vierailin erilaisissa klubikokouksissa, havaitsin, kuinka suuri tarve ihmisillä on yhdessä olemiselle ja toiminnalle. Väkeä oli paljon liikkeellä ja ihmiset olivat iloisia toistensa tapaamisesta ja siitä yhteisöllisyydestä, jota ilman olimme kevään jou-

tuneet olemaan. Jos pystymme toimimaan vastuullisesti ja välttämään tartuntoja, olen varma, että yhteisöt ja yhdistykset tulevat kokemaan uuden tulemisen. Työelämä varmasti jatkaa etätöitään tulevaisuudessakin, joka merkitsee, että yhteisöllisyydelle on lisääntyvää tarvetta.

KLUBIMME VOI toimia myös alustana laajemminkin yhteisöllisyyden ja suomalaisen kulttuurin edistämisessä. Kokousten ja tapaamisten lisäksi meillä on paljon kerhoja ja ryhmiä, jotka tuottavat hienoa ohjelmaa, mainio ravintolamme edistää suomalaista ja pirkanmaalaista ruokakulttuuria, Pirkanmaan Musiikkiopisto (PMO) esittää tiloissamme oppilaskonsertteja ja meillä on yhteistyötä monenlaisten yhdistysten ja yhteisöjen kanssa. On omasta aktiivisuudesta kiinni, miten paljon pystymme toiminnastamme ja tiloistamme saamaan irti. Luonnollisesti toiveena on, että jäsenemme ja laajemminkin vieraamme tuovat omia ja yritystensä tilaisuuksia tiloihimme. Yritämme puolestamme kehittää tilojamme ja palveluitamme vastaamaan tarpeitanne.

Tampereen Suomalainen Klubi matkaa kohti 130 vuotisjuhlaa. Ensi vuonna tulee jälleen pyöreitä vuosia täyteen. Tämän vuoden vuosijuhlat korvautuvat Klubinaisten järjestämällä hienoilla pikkujouluilla. Juhlapuheen pitää kansanedustaja Paula Risikko. Toivonkin, että pääsette juhliin mukaan. 27. päivänä marraskuuta, jolloin on tarjolla hieno kattaus puheita, musiikkia ja ruokaa, joita tarjoilevat ja laittavat suomalaiset huippukokit ja sommelierit – omat ravintoloitsijamme Christina, Teija ja Ilkka. Toivotankin kaikki jäsenemme mukaan yhteisöllisyyden, suomalaisen ruokakulttuurin ja iloiseen taiteen valkoiseen juhlaan.

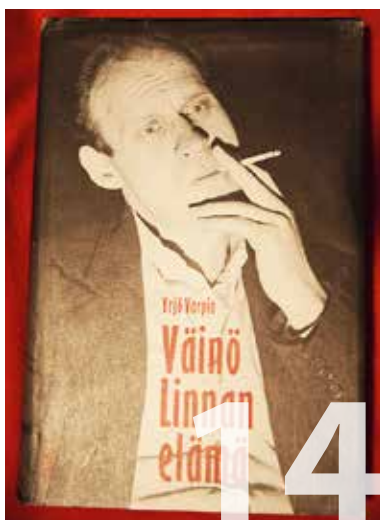
Turvallista ja nautinnollista syksyä!

Egyptin loistoa Amos Rexissä.

Ruotsalaisen prikaatin muistomerkki.

ARTO
MURTOVAARA

Varaesimies

SATASET PAUKKUVAT

KORONAVIRUKSEN tuomista ongelmista huolimatta maailma jatkaa kulkuaan ja monia instituutiota juhliitaan tänä vuonnakin – tosin ei samalla tavalla kuin ennen koronaa.

Sotakamreeri Timo Malmin Tampereen sotakirja, joka alaotsikkona on Kalevankankaan unelmia, rakentaa draamaa 1880 perustetulle hautausmaalle. Kirjanmerkkikerho kävi siellä Malmin opastuksella parituntisen kierroksen tarinoiden ja todistusten höystämänä.

KANSALLISKIRJAILIJA Väinö Linnan satavuotisjuhla tuo syksyyn peräti kolme uutta kirjaa. Klubi syventyi Linnan isänmaakuvaan jo keväällä ennen koronasulkua. Opastajana oli laajan elämäkerran (Väinö Linnan elämä, WSOY 2006) hänestä tehnyt, Linnan perhetuttava, emeritus professori Yrjö Varpio.

Tarina kietoutuu myös Ruutiukkoihin, sillä sen perustajan Finlaysonin sosiaalihoitaja, everstiluutnantti, Mannerheim-ristin ritari Eero Kivelän polku osui yhteen nuoren kirjailijan kanssa, kun Linna vielä työskenteli Finlaysonilla.

SATAVUOTISJUHLIA viettää Tampereen taiteilijaseurakin, jonka polku käy yllättäen myös Tampereen Suomalaiselle Klubille niin kuin etabloitunut kuvataiteilija Teemu Saukkonen todistaa.

Pari vuotta evakossa olleet Väinö Aaltosen pirkalaisveistokset palasivat Hämeensillalle. Klubin historian tuntevat tietävät hyvinkin, että patsaat lahjoittanut kauppaneuvos Rafael Haarla toimi klubimme esimiehenä vuodet 1925–1930.

OOPPERA ja klassinen musiikki ovat jäsenistössämme kovassa kurssissa. Jokunen jazzin harrastakin taitaa löytä. Heidän ilokseen ja toivottavasti uusien houkuttelemiseksi lehdessä on juttu kolmesta klassisesta jazz-sävellyksestä taustoineen ja kuuntelusuotuksiin.

Puheenjohtajaamme lainaten: Iloa syksyyn!

SISÄLTÖ 2/2020

02 PASI-HEIKKI RANNISTO:
YHTEISÖLLISYYS RIKASTUTTA

12 TIMO MALMI VIE
KALEVANKANKAALLE

03 ARTO MURTOVAARA:
SATASET PAUKKUVAT

14 VÄINÖ LINNAN
ISÄNMAA

04 JAZZI SOI
AAPO HUHTA

18 TUNTEMATON JA
OPPIKIRJAT

05 TEEMU SAUKKONEN
ON HYVÄSSÄ SEURASSA

20 KOLMEN JAZZ-SÄVELLYKSEN
TARINAT JA TEKIJÄT

06 TAMPEREEN TAITEILIJASEURA
SADAN VUODEN YHTENÄISYYS

24 ELÄMÄ PALASI
KLUBITALOON

08 TAINA VÄISÄNEN
EGYPTIN LUMO

Kuva Karolina Paappa

Minnakaisa Kuivalainen

JAZZ SOI TAAS

Tampere Jazz Happening soi viikonlopun (29.10.-1.11.) tietyin reunaehdoin. Mitä tämä käytännössä tarkoittaa toiminnanjohtaja Minnakaisa Kuivalainen?

"Ravintola-aikataulujen muutosten takia siirsimme myöhäisiltojen yhtyeet lauantai-illan ja sunnuntai-iltojen konsertteihin mukaan. Tiivistimme konserttien aikataulua siten, että Tullikamarin Pakkahuoneella ja Telakalla ovet saadaan kiinni määräysten mukaan klo 23. Tässä vaiheessa toivomme, ettei yleisötapahtumiin tule koontumisrajoituksia."

Tällä kertaa esiintyjät ovatkin kotimaisia?

"Ensimmäistä kertaa Tampere Jazz Happeningin 39-vuotisessa historiassa festivaalin kaikki esiintyjät ovat Suomesta. Koska suomalaisen jazzin taso nykyään hyvin korkea, taiteellisella johtajalla Juhamatti Kauppiella ei ole ollut vaikeuksia löytää erinomaisia kokoonpanoja festivaalillemme."

Osa konserteista välitetään striimattuina. Kuinka tämä toimii?

"Pakkahuoneen yhtyeiden konsertteihin on myytävänä yksittäisiä striimilippuja, samoin tarjolla on striimipassi. Avajaiskonserttiimme on vapaa pääsy, joten illan striimiliput ovat yleisölle maksuttomia. Music Finlandin ja Suomen Jazzliiton kanssa tarjoamme kansainvälisille toimittajille ja jazzpromootoreille mahdollisuuden nauttia Made in Finland -ohjelmasta striimausten välityksellä." (TSK)

Kuva Jari Kuusenaho/Tampereen taidemuseo.

Aapo Huhta on 36:s vuoden nuori taiteilija

Helsingissä asuva ja työskentelevä valokuvaaja Aapo Huhta on järjestyksessään 36. vuoden nuori taiteilija. Haapajärvellä vuonna 1985 syntynyt taiteilija keskittyy työssään kokeelliseen dokumentarismiin.

Valokuvakirjataide ja siihen liittyvät erilaisten metodien ja narratiivien kokeilut ovat merkittävä osa hänen toimintaansa, todetaan syyskuussa avatun palkintonäyttelyn tiedotteessa. Huhdan ansiolistalla on jo kaksi valokuvakirjaa ennen palkintoon liittyvää näyttelyjulkaisua: *Block* (2015) ja *Omatandangle* (2019).

Vuoden nuori taiteilija -näyttely koostuu neljästä valokuvasarjasta: *Omatandangle* (Namibia 2016-18), *Block* (New York, 2014-15), *A Bird In A Gage* (Suomi 2011-12), *Encounters* (Suomi 2011-20) sekä uudesta, vuonna 2020 syntyneestä teoskokonaisuudesta.

"Usein löydän itseni tekemästä kuvia, joissa tuttu muuttuu tuntemattomaksi, arkipäiväinen epätodelliseksi tai asiat näyttävät muuten vain omituisilta. Usein kuvissani ihminen on hukassa. Vaikka kaikki ympärillämme oleva on luonteeltaan kaoottista ja hajoavaa, on mahdollista luoda sellaisia valokuvia, jotka näyttävät sen kaiken kokonaisena ja ehjänä, hyvin toisenlaisena kuin todellisuus usein tuntuu olevan. Eikö se täydellinen hetki, jonka kamera vangitsi, ollutkin hetken totta – kuin saavuttamaton

onni, joka aika katoaa yhtä nopeasti kuin on ilmestynytkin."

Aapo Huhta on valmistunut taiteen maisteriksi Aalto-yliopistosta 2015. Hän on opiskellut myös New Yorkissa School of Visual Arts-taidekoulussa, Lahden Muotoilu- ja taideinstituutissa 2009-12 sekä Jerusalemissa Bezalel Academy of Arts and Design-korkeakoulussa 2012. Hän on valmistunut kasvatustieteen kandidaatiksi Helsingin yliopistosta 2009.

Huhta on työskennellyt menestyksekkäästi myös lehtikuvaajana. Vuonna 2014 hänet valittiin maailmankuulun kuvatoimisto Magnum Photon alle 30-vuotiaiden lahjakkaiden valokuvaajien listalle. Hän on saanut Fotografikan myöntämän Young Nordic Photographer of the Year-palkinnon 2015 ja hänet on valittu 2016 Joop Swart Masterclassiin, joka on World Press Photo Foundationin koulutusohjelma.

Aapo Huhta on kuvannut muun muassa seuraaville julkaisuille: The Guardian/The Observer, Bloomberg Businessweek, Stern, The Washington Post, Financial Times, Die Zeit, Fotografia Magazine, APhotoEditor, Raymond, X, Suomen Kuvalehti, Image ja Helsingin Sanomat. (TSK)

Aapo Huhdan Vuoden nuori taiteilija 2020 näyttely on esillä Tampereen taidemuseossa 8.11. saakka ja Aboa Vetus & Ars Nova-museossa Turussa 27.11.20-4.4.2021.

Teemu Saukkonen. Taustalla kaksi hänen suurikokoista maalaustaan vuodelta 1998.

"Rakas, hyvä seura"

Taidemaalari Teemu Saukkonen (s. 1954) myhäilee tyytyväisenä Sara Hildénin taidemuseon alakerrassa. Keväällä koronan tieltä siirtynyt Tampereen taiteilijaseuran 100-vuotisnäyttelyn varttuneempien ja meritoituneiden tekijöiden "Seurassa" on juuri avannut ovensa.

"Kävi tosin hyvin", Saukkonen korostaa ja muistuttaa vielä, että kokonaisuus on esillä pitkälle tammikuulle asti.

Hänelle puitteet ovat tuttuakin tutummat; monien teemanäyttelyiden lisäksi hänellä oli retrospektiivi Hildénillä 2002. Kertaalleen hän on esittänyt myös **Markku Kivisen** kanssa.

"Se oli iso tietysti, kun sai koko museon. Ei ole montaakaan suomalaista. Ja minä olin alle viisikymppinen", Saukkonen muistuttaa.

Hänen töitään on museon kokoelmissa reilusti yli kaksikymmentä. Hänen osuutensa alakerrassa avaa kahden suurikokoisen, vuodelta 1998 peräisin olevan teoksen pari. Toi-

nen on museon kokoelmista, toinen hänen omistaan. Aivan tuoreet teokset jännittävät kaaren nykyhetkeen.

"Tämä on tärkeä talo, upea museo."

VUONNA 1978 KANKAANPÄÄN taidekoulusta valmistunut nuori, Savonlinnassa syntynyt kuvataiteilija, muutti Tampereelle. Hän pyrki ja pääsi 1979 nuorimpana ammattilaisten seuraan – taiteilijaseuraan siis.

"Siihen aikaan oli vielä hyvin tiukat kriteerit, että täytyi olla tietyt näyttelyt, että pääsi seuraan jäseneksi."

Vanhemmat jäsenet, kuten Gunnar Pohjola tai Matti Petäjä, olivat kovia staroja; seuraan pääsy oli suuri kunnia, Saukkonen korostaa. Ja porukka oli siihen aikaan paljon nykyistä pienempi.

"Kokoontumiset olivat Suomalaisella Klubilla, hienot tarjoomukset ja kokoukset venyivät pikkutunneille asti", Saukkonen muistaa. "Se oli hienoa. Ne olivat mukavia kokouksia. Drinkkejä otettiin. Puhuttiin taiteesta ja elä-

mästä. Siitä kiitokset Suomalaiselle Klubille."

"Rakas, hyvä seura."

Teemu Saukkonen huomaa äkkiä, että hän on tässä näyttelyssä vanhin seuran jäsen. "**Tuula Lehtinen** ja **Ilkka Väätti** ovat tulleet joitakin vuosia minun jälkeeni."

Näyttelyssä **Thomas Byström**, Tuula Lehtinen, Ilkka Väätti ja **Jyrki Siukonen** hallitsevat yläkertaa, **Osmo Rauhala** ja Teemu Saukkonen alakertaa.

Seurassa, Sara Hildénin taidemuseo 12.9.2020-17.1.2021

Puheenjohtaja Juha Merta ja Matti Kurosen installaatio Pilvet karkaavat, 2020.

Satavuotiaan seurassa

"Erittäin hienosti meni ja tietenkin kattaus oli aikamoinen", kehuu puheenjohtaja Tampereen Taiteilijaseuran puheenjohtaja **Juha Merta** vain muutamaa päivää sen jälkeen, kun juhlihan yhdistyksen 100-vuotisjuhlavastaanotto Raatihuoneella sekä sitä seurannut iltajuhla Hotelli Tornin kongressitiloissa olivat onnellisesti muistojen kirjoissa.

"Oli suuri tilaus tällaiselle yhteisölliselle jutulle, etenkin näin korona-aikana, vieläpä kaupungin järjestämänä. Kymmenen plus siitä tapahtumana," hän kiittelee. "Ihmiset käyttäytyivät fiksusti, korrektisti."

Vastaanotolla apulaispormestari **Aleksi Jäntti** muistuttikin, että tilaisuus oli ensimmäinen Raatihuoneella sitten maaliskuun alun jälkeen – sadan ihmisen porukalla. Hienon vastaanoton järjestäminen taiteilijoille on Merran mukaan osoitus arvostuksesta.

Juhlien suojelijana toiminut tasavallan presidentti **Tarja Halonen** oli paikan päällä. Merta kiittelee häntä siitä, ettei pönötysosio kiinnostanut, vaan näyttelyt sekä keskustelut taiteilijoiden kanssa.

"Se oli meille arvokasta, että hän oli tällä tavalla läsnä ja suojelijan roolissa."

ENNEN JUHLAPÄIVÄÄ avattiin näyttelyt sekä Mältninrannassa että galleria Saskialla. Lähtölauka-

us juhlavuoteen ammuttiin kuitenkin jo viime vuoden puolella Taidehallissa Helsingissä pidetyssä isossa näyttelyssä "Satavuotias versoo."

"Se oli hyvä startti koko hommalle. Se osui vuodenvaihteeseen (mikä oli jälkikäteen katsottuna onnekasta). Helsinki on aina Helsinki ja taidehallilla on positiivinen maine."

Tampereen Taiteilijaseura on esittäytynyt aikaisemminkin siellä, mutta ei kymmeniin vuosiin. Seura on itse asiassa ollut mukana perustamassa taidehallia. Johtokunnassa on yksi henkilö Tampereelta ikään kuin pitkän kumppanuuden merkiksi. Loppiaisena päättyneen näyttelyn kuratoivat taidekriitikko **Pessi Rautio** ja tamperelainen kuvanveistäjä **Matti Kalkamo**.

Taija Goldblatt: teoskokonaisuus Orangerie, 2019.

Teemu Saukkonen: Savustettu rotta, 2020.

Marja Pirilä: Teossarja Strindbergin huoneissa, 2017.

TAMPEREEN
TAITEILIJASEURA
100 VUOTTA

Edellä mainittujen näyttelyiden lisäksi juhlavuoteen kuuluivat syyskuun lopussa päättynyt puistonäyttely "Paikan päällä" Finlaysonin Palatsin puistossa, elokuun lopussa päättynyt "Sata vuotta hyvässä seurassa" Kulttuuritalo Laikussa sekä Sara Hildénin taidemuseossa tammikuulle asti avoinna oleva "Seurassa", jossa on varttuneempia ja meritoituneita tekijöitä. Taidemuseossa avataan 28.11. 100-vuotisjuhlanäyttely, jossa esittäytyvät nuoremmat, tulevaisuuden nimet.

"Kaikki näyttelyt ovat erilaisia, jokaisella on oma teemansa", Juha Merta huomauttaa. "Se on hyvä läpäisy seuran toimintaan ja taiteilijoihin."

Katri Mononen:
Obscure Structures,
2020.

PALUU EGYPTIIN

Taina Väisänen palasi tänä syksynä kuvaannollisesti Egyptiin, mistä hänen komea näyttelyarkkitehdin uransa alkoi. Egyptin loistoa tarjoaa nyt jännittävä Amos Rex. Vuoden 1993 Tampereen taidemuseon Egypti-näyttely oli aikoinaan hänen harjoitustyönsä.

Ensimmäinen kerta oli oikeastaan sattumaa, sillä alun perin häntä pyydettiin vain avustamaan sen tekemisessä, mutta näyttely jäikin kokonaan hänen vastuulleen. Siitä avautui kuitenkin uusi urapolku, sillä tähän mennessä hän on rakentanut peräti 92 näyttelyä

Tuoreimman eli Amos Rexiin avatun *Egyptin loistoa*-näyttelyn suurin jarru oli korona, joka peruutti muun muassa tärkeän tutustumismatkan Italiaan. Itse taidemuseo on tilana Väisäsen mukaan todella haastava paikka näyttelyarkkitehdille, kun siellä ei ole seiniä. Karanteeni tuotti ongelmia, mutta näyttely syntyi; Taina Väisänen kiittää museonjohtaja **Kaj Kartiota** korvaamattomasta tuesta.

Näyttely on sikäli harvinainen, että se on samaan aikaan myös Tallinnan Kumu-taidemuseossa. Kaksoisnäyttely pohjautuu Torinossa, Italiassa toimivan Museo Egizion kokoelmaan, joka on suurin muinaisen Egyptin taiteen ja kulttuurin

kokoelma Egyptin ulkopuolella – yksi maailman parhaita.

Amos Rexissä on kymmenen teeman kautta esillä muinaisen Egyptin elämän ja kuoleman koko kirjo, arkisista esineistä aina kultaisiin amuletteihin, eläinten muumioihin ja suuriin veistoksiin saakka. Näyttelyssä pääsee tutkimaan muinaisten egyptiläisten vuodenkiertoa, maailmankuvaa ja valtiorakennetta. Se antaa tietoa jumalista ja egyptiläisten harjoittamasta uskonnosta, sekä siitä, miksi ja miten vainajia muumioitiin. Yhdessä esineistö muodostaa kiehtovan ja elävän kuvan muinaisesta Egyptistä

Vuonna 2018 avattu Amos Rex on ollut huippusuosittu. Taina Väisänen toimi näyttelyarkkitehtina jo viime tammi-kuulle avoinna olleessa, kehitussa *Birger Carlsted Kultainen kissa* -näyttelyssä. Myös Kansallismuseon vanhat ennätykset 114 000 kävijälläan lyönyt Barbie – *The Icon* vuonna 2018 oli Väisäsen käsialaa.

Muumimuseon jälkeen Väisäsen kädenjälkeä on Tampere

Näyttelyarkkitehtuurin rakentaminen on aika haastava työtehtävä, eikä kovin moni sitä

Muuta: Maailman ainoan muumimuseon näyttelyarkkitehtuuri. Hannon rautatieaseman uusimisesta käydyn kutsukilpailun voitto Japanissa 2017.

”Kaikki näyttelet – niissä on hyviä ja huonoja puolia”, hän muistuttaa saman tien. ”Pyhä-Luoston luonto- ja kulttuurikeskus Naava oli omanlaisensa projekti. Siinä olin

jo rakennushankkeessa mukana samoin kuin Muumimuseossa ja Finlandia-talossa.”

Taina Väisänen korostaa, että näissä projekteissa ollaan ikään kuin tulkkina insinööri- ja humanistien, arkkitehtien välissä. Mainitussa Finlandia-talon perusparannuksessa (2022-2024) on yhtenä osapuolena tietenkin myös Alvar Aalto- säätiö.

Jokaisella näyttelyllä on oma luonteensa, oma henkensä. Väisänen on sanonut, että yksi hänen mieleenpainuvimmista töistään on ollut *Tampere 1918*-näyttely Vapriikissa. Pohdinnan jälkeen raskas aihe aiheutti sen, että värit katosivat ja näyttelystä tuli mustavalkoinen.

MUTTA TEKEE Taina Väisänen arkkitehdin töitäkin välillä, oikein mielellään. Ne ovat hänestä kiinnostavia. Saneerausprojekteja tulee kohdalle aina silloin tällöin. Häijään seudulla on parhaillaan menossa maatalon korjauksia, joista hän pitää.

Hän suunnitteli 1990-luvulla Teatterikorkeakoulun laajennukset. Kun työt loppuivat kaikilta laman myötä, hän hakeutui Teatterikorkeakoulun valo- ja äänisuunnittelun laitokselle. Hän työskenteli siellä opettajana ja myöhemmin johtajana.

Taina Väisänen toiveammatit olivat aikoihin arkkitehti ja opettaja – ja niihin molempiin hän pääsi.

Yksi kiinnostava etappi hänen arkkitehdin urallaan on ollut Hannon rautatieaseman uudistamisen suunnittelukilpailun voitto Japanissa 2017. Japanilainen Seibu Railways ja Finpro järjestivät suomalaisille suunnittelijoille (kaikkiaan 16) kohdennetun kilpailun asemasta, jonka kautta kuljetaan 2019 avattuun Muumi-puistoon.

”

Jo lukioikäisenä tiesin haluavani arkkitehdiksi, ja pääsinkin ensimmäisellä yrityksellä opiskelemaan Tampereen teknilliseen yliopistoon. Olen aina ollut luova, ja lapsena piirsinkin jatkuvasti. Jossain vaiheessa tavoittelin kuvanveistäjän uraa, mutta jälkeenpäin ajatellen on hyvä, ettei se onnistunut. Arkkitehdin koulutus oli monipuolinen, ja olen tämän ammatin puitteissa voinut tehdä vuosien varrella kaikenlaista.

Arkkitehtiutiset 1/2020

”

Kuva: @ Museo Egizio

Egyptin loistoa, Amos Rex.

Taina Väisänen johti suunnittelutoimisto N.e.o Ark Oy:tä, joka lopulta nappasi voiton isojen kilpailijoiden nenän edestä. Taina Väisästä juttu vähän naurattaakin; hänellä oli nuoria opiskelijoita töissä ja he olivat myöhästyä koko kisasta. He pääsivät jatkoon, heidät kutsuttiin Tokioon kahden muun, ison suunnittelutoimiston kanssa ja hän oletti itse, ettei heillä ole ”mitään saumaa” – he olivat onnellisia jo pääsystä Tokioon.

Kuva: Soile Tirilä, Museovirasto. Barbie @ Mattel.

Barbie – The Icon, Kansallismuseo.

Sotakamreeri Timo Malmin (kuva) kierros alkaa ruotsalaisen prikaatin muistomerkiltä, joka paljastettiin jo puolen vuoden päästä, 15.11.1918 – päivälleen 200 vuotta Kaarle XII menehtymisestä.

"Kalevankankaasta kasvoi karoliinien viimeinen kunnian sotakenttä, sillä ruotsalaisen prikaatin parhaat syöksyivät kärkenä kuolemaan parinsadan rauhan vuoden jälkeen. Vapaaehtoisjoukon henkinen johtaja Olof Palme tovereineen kaatui kaupungin puolustajien konekiväärin tulleen hautausmaan portilla."

Kaikki sitaattit Timo Ensio Malmin kirjasta Tampereen sotakirja, Warelia 2020.

Kalevankkaan unelmia

Tarinoita uuden ajan profeettakirjasta

Sotakamreeri Timo Malmi johdattelee kuulijansa – ja lukijansa – ruotsalaisen prikaatin muistomerkiltä pitkin hautausmaata Kalevankkaan unelmiin. Se on hänen tuoreen kirjansa alaotsikko. Kävely ja tarina vie monen kirjailijan, profeetan haudalle.

Malmi määrittelee Tampereen sotakirjan draamaksi ja sanoo esipuheessa sen kertovan 140-vuotiaan hautausmaan unelmista. Tapahtumat liittyvät hautausmaahan, sen päällä käytyyn sotaan ja taiteluihin Suomen rajoilla.

"Puhujat ovat eläneet tapahtumat ase-kädessä, toisten hyppysissä on polteltu kynä. Kaikki ovat olleet läsnä oikeaan aikaan ja

"Hautausmaan portin takana mustan paatensa edessä odottaa Juice Leskinen..."

oikeassa paikassa. Muutama on kannettu johonkin monista Kalevankkaan sankarien haudoista."

Malmi on jakanut teoksensa osiin Vanhan testamentin tapaan profeettojen nimien tapaan. Kirjailijaprofeetat vastaavat: Miten Tampereen sodat koskettivat heitä ja heidän unelmiaan? Kuinka Suomi pelastui?

Kalevankkaan profeettallisia kirjailijoita on 13 Lauri Pohjanpäästä Mika Waltariin, Viljo Kajavasta Juice Leskiseen, Lauri Viidasta Erkki Lepokorpeen, Kari Aronpurosta Mirkka Rekolaan. Heidän tarinoitaan johdattavat niin elävät kuin kuolleet oppaat ja todistajat Roope Alftanista Raimo Seppälään.

On heidän omaisiaan, tasavallan presidentti Sauli Niinistö, Mannerheim-ristin ritarit Aaro Pajari, Arvid Janhunen ja Paavo Koli, ruotsalaisen prikaatin Olof Palme Upsalasta ja pitkä liuta muita aina Safa Ismaelin poikaan Jaruliin.

Kertomuksen lopussa päädytään sankari-ristille, "jonka takaa voi nähdä kunnan, missä tuuli on käynyt sukupolvien ylitse, paikan, missä kotomaamme historia on juurevana läsnä."

Kirjanmerkkikerho 2.9.2020

Suuri joukko klubilaisia osallistui Kalevankankaan kierrokseen.

Sisällissodan valkoisten muistomerkki. Evert Porila, 1921.

"Lauri Viita katsoo muistokivestä tiukasti tulijaa vastaan. Runoilija menehtyi auto-onnettomuudessa."

140-vuotiaan siimeksessä.

Väinö Linnan muistomerkki.

Edvin Laineen ohjaama elokuva *Tuntematon sotilas* on jo vuosikymmeniä kuulunut televisiossa itsenäisyyspäivän ohjelmistoon. Se on ollut television pitkäikäisimpiä vakio-ohjelmia. Elokuva tuntuu antavan itsenäisyyspäivälle ja Suomen itsenäisyydellekin aivan tietynlaista merkitystä – kuten varmasti antaakin.

”Mutta millaista isänmaata Linna rakasti, sitä käsittelen seuraavassa, en elokuvan pohjalta vaan Linnan teosten pohjalta. Ja yleisemmin hänen ajattelunsa pohjalta”, toteaa emeritus professori Yrjö Varpio.

Väinö Linnan romaanien isänmaa

Varpio huomauttaa, että isänmaa on tietysti tarkkoja määritelmiä pakeneva käsite. Hän pyrkii selittämään, miten isänmaan käsite ilmenee Linnan

romaneissa tai myös hänen esseissään. Erityisesti hän pyrkii pohtimaan, onko Linnalla jokin erityinen oma tulkintansa isänmaan käsitteestä tai ehdotus sellaiseksi. Ja millaisia käsityksiä vastaan hän mahdollisesti polemisoi.

Silloin kyseeseen tulevat Varpion mielestä se, miten Linna pohti isänmaa-asiaa *Tuntemattomassa sotilaassa*, *Pohjantähti*-trilogiassa, sotakirjallisuuskritiikissään, erityisesti **Arvi Järventauksen** teoksesta *Rummut*.

Miten Linna pohti tätä aihetta?

"Alkuun voidaan todeta se, että Linnan esseissä ja puheenvuoroissa isänmaan käsite on tavan takaa esillä. Nämä puheet ja artikkelit ovat kaikki mukana Linnan *Kootuissa teoksissa* (2000)."

Varpio luetlee: "Köyhän työmiehen isänmaa", joka julkaistiin Nuori oikeisto -lehdessä vuonna 1946; "Itsenäisyydestä ja isänmaasta", joka oli puhe Keskustorilla 1964; "Isänmaasta", Aikamme lukukirja 2. 1969;

"Minun isänmaani", Simo Talvitie (toim.); Minun isänmaani. 1975;

"Työväestö ja isänmaa", Puhe 1977; Muroksia 1990.

"Kaiken kaikkiaan voi sanoa, että Linna ei ollut välinpitämätön isänmaan suhteen, vaikka *Tuntemattoman sotilaan* ilmestyttyä moni lukija asetti kyseenalaiseksi hänen isänmaallisuutensa.", Varpio korostaa. "Linnan esseissä on yllättävän monta, jotka selvittävät hänen isänmaa-käsityksiään, joten ei kirjailija tätä aihetta mitenkään vältellyt. Ehkä niitä pyydettiin häneltä, kun tiedettiin, että hänen isänmaa -käsityksensä poikkesivat perinteisestä."

"Köyhän työmiehen isänmaa" on ensimmäinen Linnan julkaistu teksti ja se ilmestyi jo ennen esikoisteosta *Päämäärää*. Ilmestymisareenakin oli Linnalle poikkeuksellinen, nimittäin Nuori oikeisto -albumi 1946. Kokoomuksen Nuorten Liitto oli heti sodan jälkeen järjestänyt isänmaa-aiheisen kilpailun kirjoituksen. Linna lähetti kilpailuun kirjoituksensa nimimerkillä "Työmies". Se oli kilpailun parhaimmistoa ja se julkaistiin Nuori oikeisto -albumissa 1946.

Kirjoituksen välitti kirjoituskilpailuun ilmeisesti Finlaysonin silloinen sosiaalijohtaja Eero Kivelä, joka toimitti myös tehtaan Yhdyslanka-lehteä. Kivelä oli Mannerheim-risti ritari, sodan jälkeen kansanedustajakin, ja Linna julkaisi useita kirjoituksia Kivelän toimittamassa Yhdyslangukassa.

Linnan ensimmäinen julkaistu teksti on myöhempiä pateettisempi. Kirjailija torjuu ajatuksen, että isänmaallisuus olisi vain herrojen asia ja köyhä isänmaan ystävä "herrojen hännystelijä". Joka tapauksessa nuorensikin Linnan kirjoituksessa isänmaa saa pehmeitä arvoja:

"Ja miksi minä rakastan maatani? Siksi, että lapsi rakastaa äitiään. Siksi että mies kunnioittaa isiensä töitä. Ja siksi että vanhus odottaa lapsiensa joskus hautaavan hänet samoin tuntein. Rakastan luonnon pakosta enemmän maani järviä, metsiä ja niittyjä, kuin esimerkiksi Italian sinistä taivasta, jota en ole ikimailmassa nähnyt. Ja minä rakastan isäni ja äitini hautaa. -- Tulokoon joku ostamaan kehtoani, sitä ei myydä."

Pateettisiin sävyihin voi olla syynä sekin, että Linna ei vielä ollut tehnyt selväksi omaa

suhdettaan suomalaiseen yhteiskuntaan. Professori **Pertti Virtarannan** tekemissä laajoissa kirjailijahaastatteluilissa Linna kertoi 1970-luvulla, että *Tuntemattoman sotilaan* lähtökohta oli "oikeastaan syvimältäan sitä, että oma kokemus asettui vastarintaan sen yleisen näkemyksen ja selityksen kanssa, mikä sodasta on. Se oli siis sen realismi ja sitten tällaisen ylätasoin näkemyksen välinen ristiriita, joka minun piti siinä laukaista omassa itsessäni." – Loppuhuomautus omasta itsestä on tässä tärkeä, toisin sanoen Linnan oma yhteiskuntanäkemyks haki vielä ensimmäisinä sodanjälkeisinä vuosina muotoaan.

"Toinen artikkeli, jonka noston esiin Linnan isänmaa-kirjoituksista on koulun lukukirjaan kirjoitettu "Isänmaasta". Se ilmestyi WSOY:n julkaisemassa koulun lukukirjassa *Aikamme lukukirja 2*. Siinä kirjailijan Petteri-poika kysyy ja isä selostaa pojalle parhaansa mukaan, mitä isänmaa tarkoittaa. Petteri oli tuolloin 7-vuotias."

"Koulukirja-artikkelissa on rauhallisen opettavainen sävy – mikä tietysti oli paikallaankin koulun oppikirjassa. Isä selostaa Petteri-pojalleen, että isänmaata on se mitä lapsi näkee ympärillään, kaupunkia tai maaseutua. Ei kuitenkaan pelkästään maisema, vaan myös ihmiset: "Meidän tulee pitää kaikkia suomalaisia ystävinä ja tovereina ja kunnioittaa isänmaan lakeja." Lakien kunnioitusta Linna painottaa erityisesti. "Kun noudatat yhteisiä sääntöjä, on omatuntosi vapaa. Silloin sinä voit tuntea itsesi vapaaksi eikä sinun tarvitse koskaan pelätä mitään." Artikkelin mukaan isänmaallisuus ei ole ristiriidassa muiden valtioiden etujen kanssa: "Vaikka Suomi on meille paras maa, täytyy meidän kunnioittaa ja arvostaa muiden kansojen isänmaata." Näin Linna siis vuonna 1969."

"Näissä molemmissa kirjoituksissaan Linna piirtää isänmaasta rauhanomaisen kuvan, jossa omalla suvulla, omalla kotiseudulla ja suomalaisten sopimuksiin perustuvalla yhteistoiminnalla on tärkeä asema."

Isänmaa Tuntemattomassa sotilaassa

"Mutta meitä kiinnostaa tietenkin eniten Linnan romaanien *Tuntemattoman sotilaan* ja *Pohjantähti*-trilogian antama kuva isänmaasta. Linnan romaanit ovat levinneet tuhansina ja kymmeninä tuhansia painoksia lukijoille ja olleet osaltaan muokkaamassa käsitystä siitä, mitä Suomi-isänmaasta nykyisin ajatellaan. Voi kysyä, miten nämä kaksi sotia kuvaavaa romaania sopivat rauhallisen isänmaan kuvaan?"

Käsitteet "isänmaa" tai "isänmaallisuus" eivät Linnan romaanien henkilöiden puheissa ole korkeassa kurssissa. *Tuntemattomassa sotilaassa* ne mainitaan 27 kertaa ja enimmäkseen kriittisessä valossa. Kriittisyys ei kohdistu oi-

Kuva: Arto Murtovaara

YRJÖ VARPIO

Emeritus professori, tutkija

Syntynyt: 7.11.1939.

Opinnot: 1960-luvulla Jyväskylän ja Bochumin (Länsi-Saksa) yliopistoissa. Väitöskirja Lauri Viidasta 1973.

Työuraa: Tampereen yliopiston Suomen kirjallisuuden professori 1980-2002.

Kirjat: Kirjoittanut parikymmentä teosta. Vuonna 2000 hänen johtamansa työryhmä sai Yrjö Jäntin palkinnon Suomen kirjallisuuden historia-teoksesta.

Muuta: Väinö Linnan perheystävä.

keastaan isänmaasta puhumiseen, vaan siihen että puhe saa julistuksellista sävyä:

"He [rivimiehet] olivat valmiit haukkumaan ja irvistelemään isänmaata ja sen herroja milloin tahansa, mutta jos joku pyrki antamaan irvistelylle ohjelmallista sävyä, nujersivat he sen naurulla. Siinä oli sellainen pieni aste totisuudessa, jonka yli ei saanut mennä. Aivan samoin he tunsivat vastenmielisyyttä sellaista isänmaallisuutta kohtaan, jossa näkyi pienikin intohimon välähdys. 'Helvetin hihhuli', sanoivat he valistusupseerista, joka lankesi tuohon syntiin."

Varpio katsoo, että erityisesti Linna tuntuu kritisoivan sota-intoilua ja uhriajattelua. *Tuntemattomassa sotilaassa* Linna antaa rivimiesten kommentoida kriittiseen sävyyn koulussa oppimiaan kaunokirjallisia esityksiä sodasta. Varsinkin Runebergin runoteos *Vänrikki Stoolin tarinat*, joka kuvaa Suomen sota, on sotilaiden pilkkapuheiden kohteena. Monissa myöhemmissä esseissään hän arvostelee vanhojen sodankuvausten kliseisiä sankarikuvia ja uhrivalmiutta.

"Nyt on taustaksi otettava huomioon se, että sana "isänmaa" oli 1920- ja 1930-luvulla paljon ahkerammassa käytössä kuin aikaisemmin tai myöhemmin. Oman mausteen- sa siihen toi suomalainen kaunokirjallisuus – alkaen historiallisista viihderomaaneista ja päättyen suomalaisten runoilijoiden isänmaalliseen runouteen. Ne muokkasivat voimakkaasti iänmaallisuuden käsitettä ja toivat sodan sen tärkeäksi osaksi. Koulu vaikutti osaltaan, ilmestyi lukuisia lukukirjoja, joiden nimenä oli "isänmaallinen lukukirja". Syntyi poliittinen puoluekin, "isänmaallinen kansanliike"."

"Jälkikäteen meidän voi olla vaikea hahmottaa, kuinka paljon tämän isänmaallisen kirjallisuuden – myös monien poikien seikkailukirjojen tai esimerkiksi *Vänrikki Stoolin tarinoiden* aatteet olivat aikanaan vaikuttaneet suomalaisten asenteisiin, mutta eivät ne vaille vaikutusta ole jääneet. Ja Linna kävi koulunsa sotienvälisenä aikana Urjalassa – ajan kirjallisuuden ajatuskulut olivat hänelle tuttuja."

Tuntemattoman sotilaan alussa asiaan viitataan suoraan: "Kaunis on kuolla kun joukkosi eessä urhona kaadut, taistellen puolesta maas." Kansakoulussa oli sillä yritetty jalostaa tuota sankarimieltä, joka ilmeni tuvan tyhjentämisessä. Kauniimmin oli tuon yltyöpäisyyden tultava näkyviin. Mutta ei näiden miesten mieli ottanut syttyäkseen sanoista, joita joku ontuva mies oli seipitellyt. "Siellä Hellaassa, silloin oikein vanhaan aikaan, meinaan, kun ei Suomea vielä ollutkaan."

Herroille sellaiset laulut sopivat, sillä suomalainen kansanmies tietää tavallisen hyvin, mitä herrojen päässä on. Paremmiin heidän mieltään nostattivat kertomukset miehistä, jotka hyppäsivät panssarivaunun päälle ja vetelivät rautakangella konekiväärien piiput väärään. Se muistutti enemmän noita kotoisia sankaritarinoita.

Sellaisessa heidän suomalaisuutensa ylevöityi. Sillä tavoin he olivat isänmaallisia. Oikeastaan hengeltään mahdollisimman soveliaita siihen tehtävään, jota varten heidät oli koottu."

Mielenkiintoinen on myös tapa, jolla Tuntemattoman sotilas puhuu isänmaalle annettavan uhrin merkityksestä. Uhri tulee puheeksi ensimmäisen kerran, kun romaanin kertoja pohtii, oliko talvisodassa kaatuneiden uhri ollut turha. Kertojan mukaan sen asian pohjominen jäi niille, joilla ei ollut toukotöitä, ja "se, että he sitä pohtivat, pani epäilemään, ettei heidän uhrinsa niin järin suuri ollutkaan."

Kertoja toteaa romaanin alussa vielä, että uusi sotaan lähtevä ikäluokka oli "Suomi-Äidin maailmanhistorialle valitsemat uhrin".

Alun jälkeen romaanissa sotilaiden kuolemaa nimittävät uhriksi vain papit ja upseerit. Sotilaspastori toivoo paloaukealla puhues-

Väinö Linna kirjoittamassa omistuskirjoituksia Finlaysonin työkavereilleen *Tuntemattoman sotilaaseen*.

saan Jumalalta voimaa "suurimpiinkin uhreihin, sillä sinun nimessäsi käy sinun valittu kansasi kohtalooan kohti".

Hyökkäysvaiheen taistelussa kaatuneen sotamies Vuorelan kotiin vänrikki Kariluoto kirjoittaa, että raskaatkin uhrin on pakko kestää: tuskamme on "uhri korkeimmalle ja jaloimmalle inhimilliselle tarkoitukselle, maamme ja kansamme vapaudelle."

Myöhemmin pataljoonan pastori pitää surkean puheen, jossa hän sanoo muuan ohessa "miten saatanan kätyrit nyt lyödyt Jumalan ja Saksan armeijan avulla. Ja miten monet tovereista jo ovat saaneet kantaa raskaan uhrinsa kansakunnan menestyksen alttarille".

Viimeisen sanan uhrikuolemasta saa romaanissa konekiväärikomppaniaan ilmoittautuva sotamies Honkajoki. Siinä romaanin uhrinpuheen rengas sulkeutuu, lähestytään kertojan määrittelyä romaanin alkusivuilla. Puhe uhrista käännetään pilaksi: Honkajoki "ilmoittautuu täten uudelleen sotilastehtäviin, vakaasti päättäneenä uhrata oman sekä sotasaaralassa pullosta saamansa veripalvelun veren isänmaansa ja kansansa vapauden hyväksi".

"Linna siis selvästi vierasti ideologioita, joilla sotaa ja sodassa kuolemista pyrittiin perustelemaan. Tätä taustaa vasten on helppo ymmärtää kirjailijan tuohtumus, kun kustantaja *Tuntemattoman sotilaan* julkaisuvaiheessa pyrki pyyhkimään teoksesta sodanjohdon ja militaristisen ajattelun kritiikkiä."

Linna kirjoitti kustantajalle, että hän pelkää myöhempien lukijoiden tuomiota, sitä ettei kirjailija ole riittävän selväsanaisesti tuominnut sotaista ajattelua. Hän halusi antaa arvostuksensa niille ihmisille, jotka saivat kantaa harteillaan sodan onnettomuuden, mutta itse sodalta hän halusi kieltää arvon. Hän kirjoitti pelkäävänsä tulevia lukijoita, jotka joskus tulisivat ihmettelemään, "eikö tällä miehellä todellakaan ollut ainoatakaan sanaa sanottavanaan siitä mentaliteetista, joka katsoo sodan jonkinlaiseksi inhimilliseksi arvoksi".

"Tämä Linnan ajattelu selittää myös sitä tuohtumusta, jonka romaani synnytti sen ensimmäisissä lukijoissa 1954-1955. Siihen palaan kohta."

Pohjantähti-trilogia ja isänmaa

Myös *Pohjantähti*-trilogiassa Linna kuvailee sodan ja aatteiden suhdetta. Trilogian kolmannessa osassa isänmaa-sana toistuu lähes sata kertaa, ja kertojan asenne isänmaasta puhumiseen on enimmäkseen kriittinen. Puhe isänmaasta on romaanissa yliviritettyä juhlapuhekieltä, joka on kaukana Pentinkulman ihmisten arkipäiväisistä kokemuksista.

Kaikki varmasti muistavat, kuinka innokas isänmaallisten puheiden pitäjä on opettaja Rautajärvi. Mutta voidaan ottaa esimerkki vastapuolelta. Punakaartilaisten pakomatkan kuvaus Hämeenlinnasta kohti Lahtea keväällä 1918 vastaa pitkälti sodan todellisia tapahtumia ja perustuu mm. siihen, mitä punakaartissa sotinut Juho Syrjä, kirjailija Jaakko Syrjän isä, oli kertonut Linnalle. Sisällissodan ratkaisuvaiheessa, kun punaiset pakenevat päätä pahkaa kertoja toteaa:

"Niin vaelsi tämä sarka- ja sarsikansa tappionsa tiellä. Se oli ruvennut rehentelämään kohtalolleen, ja kohtalo löi sitä niin kuin jumalien on tapana uhmaajilleen tehdä. He olivat nyt yksin. Dantonit, Robespierret, Marat't, Babeufit [baböfit], kaikki he olivat poissa. Jäljellä olivat Koskela, Lepistö, Salo, Kuoppamäki, Lahtinen ja Ruotiala. -- Ja epätoivoisen vaelluksen yllä leijaili keväisten maanteiden pöly."

"Toisin sanoen ideologiat sodan johtotähitinä ovat petollisia, siitä riippumatta kuka niitä esittää, myös vallankumouksen aatteet", korostaa Varpio.

Selkeimmin kertojan kritiikki arkipäivästä irrotettuun isänmaan käsitteeseen tulee esiin *Pohjantähti*-trilogian loppusivuilla. Koskela käydään keskustelua Jussin aikanaan raivaamista pelloista. Vielä vanhana Akseli kantaa huolta Koskelan tilusten hoidosta. Viimeisellä peltokierroksellaan, ennen äkillistä kuolemaansa, hän miettii miten maita tulisi hoitaa. Ainakin turhat aidat olisi hävitettävä.

Sitten vedetään lopullisesti yhteen maasta käydyin keskustelun langat. Pappilan maista raivattua lisäviljelysalaa on alettu nimittää Pappilan pelloksi. Vanha Alma, Akselin äiti, on kuitenkin melkein vihaisena tokaissut: "Ei se ole mikään pappilan maa. Se on isän maa, yhtäläisesti kuin kaikki muukin täällä. Isä sen teki." Siitä alkaen peltoa alettiin puolileikkillä nimittää Isänmaaksi.

"Voi sanoa, että nimityksessä kiertyvät yhteen kaksi trilogian suurta tarinaa. Akseli on aikanaan hävinnyt oman sotansa, minä jälkeen voittajat ovat monopolisoineet isänmaan käsitteen. Mutta myös Akseli on saanut isänmaansa. Se ei ole pelkästään se peltoala, jonka yhteiskunnallisen taistelun tuoma uusi lainsäädäntö oli aikanaan hänelle taannut, vaan myös vähitellen voimistunut tunne yhteisestä Suomesta, johon kaikilla on

yhtäläinen moraalinen omistusoikeus. Tässä on lempeästi ilmaistu sama ideologiakritiikki, jota kirjailija esittää monissa kohdin tuotantoon ja myös esseissään.”

Linnan sotakirjallisuus-kritiikki ja Arvi Järventauksen Rummut

Sodilla on ollut ilman muuta tärkeä rooli suomalaisten kansallisessa ajattelussa. Suurina kansallisina kertomuksina ensin vuosien 1808–1809 sota, sitten vapaussota ja lopuksi toinen maailmansota ja varsinkin talvisota ovat saaneet vahvan symbolisen aseman suomalaisten ajattelussa.

Näiden kansallisten kertomusten kriittinen käsittely synnytti *Tuntemattoman sotilaan* ilmestyessä monien upseerien ankaran vastareaktion. Upseerit suunnittelivat alkuvuodesta 1955 yhteistä julkilausumaa *Tuntematon* sotilasta vastaan. Linnan sodanaikaisen rykmentin komentaja eversti **Pietari Autti** kirjoitti Linnalle vihaisen kirjeen: ”Miksi häpäisitte rykmentin maineen? Olsitte tulleet ja ampuneet minut.”

Ennen pitkää Linnan teosten alkuperäinen kriittisyys ikään kuin hävisi näkyvistä: kun romaaneista tuli suuren kansan suosikkilukemistoa, niiden alkuperäinen kriittisyys hautautui niiden suosion alle.

”Otan tässä vain yhden esimerkin siitä, miten Linna *Tuntemattomassa sotilaassa* arvostelee aikaisempaa sotakirjallisuutta. Dosentti Martti Turtola mainitsi kerran keskustellessamme, että Linnan *Tuntematon sotilas* muistuttaa joissakin kohdin Arvi Järventauksen romaanisarjaa *Rummut* (1929–1930). Kuka tuntee romaanin *Rummut*?”

”Tarkasti lukien Järventauksen romaanilla on selkeä yhteys sekä *Tuntemattomaan sotilaaseen* että *Pohjantähti*-trilogiaan, vaikka näitä yhteyksiä ei ole tähän mennessä missään käsitelty. Kahlasin Järventauksen yli 800-sivuisen romaanin läpi. Katsotaanpa mitä löytyi.”

Rummut on kuvaus Ruotsin armeijan taisteluista vuosina 1808–1809. Tapahtumat alkavat Hämeenlinnan ja Tampereen tienoilta ja päättyvät viimeisiin taisteluihin kaukana Ruotsin puolella Länsi-Pohjassa, jonne venäläiset olivat ahdistaneet rapakunnossa olleen suomalais-ruotsalaisen armeijan. Romaanin loppusivuilla kerrotaan kotiin palaavista suomalaissotilasta ja maalataan näkymiä uuden elämän alusta venäläisessä Suomessa.

Järventauksen romaanista löytyy useita rinnakkaisuuksia *Tuntemattomaan sotilaaseen*. On miestensä ihailema kansanomaisen upseeri Henrik August Oljemarck, jonka isä oli ollut Anjalan liiton maankavaltaja – aivan kuten Vilho Koskelan isä oli ollut punapäällikkö. On rähjäiset mutta humoristiset rivi-miehet, jotka puhuvat Suomen eri murteita. Mukana on myös venäläisen sotavangin mo-

Kerttu ja Väinö Linnan kävivät hääkuvassa Tampereella.

raaliton ampuminen, ja erityisen kiinnostava kohta on upseereiden ryypiskelyilta, jonka aikana juopunut Oljemarck, tukka epäjärgestyksessä, ehdottaa provosoiden ”Suomen armeijan maljaa” ja joutuu käsirysyyn ”laulaja-vänrikin” kanssa. Alkaako tuntua tutulta?

Oljemarck on itsenäinen ja omapäinen, eräällä tavalla upseereiden ja miehistön yhdysside. Hän on kansanmiesten ymmärtäjä, rivimiesten arvostama, istuskelee nuotiotulilla juttelemassa miesten kanssa. Peräytymisretkellä Oljemarck kulkee miestensä tavoin jalan. ”Se on kansan mies... sellaisia jos olisivat kaikki, niin toisin tämä retki olisi päättynyt.”

Linna on ehkä lukenut Järventauksen romaanin jo poikavuosinaan Urjalassa, tai sitten jatkosodan aikana, jolloin romaanista otettiin uusi painos. Linnahan toimi joukko-osastossaan eräänlaisena ’kirjastonhoitajana’, joka vastasi rintamalle lähetetyistä, aika ajoin vaihtuvista kirjalaatikoista – saattoi olla myös kirjalaatikon kirjojen ainoita lukijoita.

Tarinan yksityiskohtien siirtyminen Järventaukselta Linnalle ei kuitenkaan ole niin dramaattista kuin miltä se saattaa alkuun vaikuttaa. Romaanejaan kirjoittaessaan Linna ei ehkä edes muistanut Järventauksen tarinaa satojen lukemiensa romaanien joukosta. Kirjallisessa mielessä Linna ei ole mitään velkaa tälle romaanille ja aatteellisessa mielessä hän on Järventauksen kritikko. *Rummut* liittyy siihen kirjalliseen perinteeseen, jonka Linna näki toisen maailmansodan jälkeenkin edelleen ohjailevan väärällä tavalla ihmisten historiakuva.

Yhtymäkohdista huolimatta Järventauksen teos antaa sodasta, maailmasta ja ihmisestä

täysin erilaisen kuvan kuin *Tuntematon sotilas*. *Rummut* rakentuu anakronistisesti, paljon myöhemmin luodun nationalistisen perusajatuksen varaan. Tykkinsä venäläisille aselevon myötä menettänyt tykkimies uhittelee: ”Vielä koetetaan kerran, vaikka kuluisi sata vuotta!” Ja Suomen sodan aikuiset parhaat miehet tietävät romaanissa, että Suomi on ennen pitkää itsenäistymässä. Itse asiassa romaani ennakoii Suomen vapaussodankin: ”Valtakunta, joka nyt oli voimakas ja suuri, menisi pirstaleiksi, ja maa, joka nyt vaikeröi, huuttaisi riemusta tervehtiessään vapauttaan”.

Näin Järventaus rakentaa näköalansa meneeseen vuoden 1917 tirkistysluukusta. Se oli Linnalle kokonaan vieras ajatus. *Tuntematon sotilas* torjuu jyrkästi *Rumpujen* ajatuksen Suomen kansan ikuisesta vapaussodasta, jota on hengessä jatkettava loputtomiin.

”*Tuntemattoman sotilaan* lopulla on mielenkiintoinen lause: ”Suomen Sota oli loppunut”, joka on alkanut askarruttaa minua. Sota on kirjoitettu isolla kuten vuosien 1808–1809 sota usein kirjoitettiin. Jatkosota oli tietenkin päättynyt, mutta tuossa lauseessa voi ehkä nähdä viitteen, että *Tuntematon sotilas* voisi jo olla päätepiste sille Suomi-keskeiselle heroismille, joka oli hallinnut suomalaisia sodankuvauksia Runebergista toisen maailmansodan päiviin asti. Se viittaa kaikkiin suomalaissankareita ylistäviin sodankuvauksiin, joita varsinkin poikien seikkailukirjallisuus on ollut tulvillaan.”

”Mutta samalla tavalla voisi tietenkin tulkita romaanin lopullisenkin nimen *Tuntematon sotilas*: Linnan esittelemä sotilas oli tuntematon niille, jotka olivat muodostaneet käsityksensä suomalaisista sodassa aikaisemman poikakirjallisuuden ja muunkin kirjallisuuden varassa.”

Tiivistelmää

”Jos vedetään lopuksi yhteen, mitä aikaisemmin olen esittänyt, niin voisi sanoa, että Linna tuntuu torjuvan sellaiset isänmaa-käsitykset, joissa sukupolvesta toiseen siirtyvä yhtenäisen ajattelutapa on päällimmäisen,” professori Yrjö Varpio summaa.

”Tällaisen ideologian materiaalisia merkkejä voisivat olla vuosipäivät, kunniamerkit, liput, isänmaalliset laulut. Tärkeämpiä Linnalle hänen isänmaa-suhteessaan ovat pehmeät arvot, sellaiset kuin suku, kotiseutu, yhteiset muistot, keskusteleva ja keskenään toimeentuleva yhteiskunta.”

”Riittääkö se isänmaan sisällöksi, on tietenkin keskustelun arvoinen kysymys.”

Professori Yrjö Varpion alustuksesta
VÄINÖ LINNAN ROMAANIN ISÄNMAA

Tampereen Suomalaisella klubilla 12.2.2020
toimittanut Arto Murtovaara

Mikko Turunen
Esimies

Aselajioppia ja ironiaa

Klassikkoteosten voima piilee siinä, että ne ovat jatkuvasti produktiivisia ja tuottavat uusia tulintoja, tutkimuksia, teatteri- ja elokuvasovituksia sekä päätyvät Suomalaisen Klubin esitelmiin ja tietenkin kouluopetukseen. Väinö Linnan *Tuntematon sotilas* -romaani on saanut oppikirjoissa tai muissa kouluihin suunnatuissa teoksissa vaihtelevia ja yllättäviäkin käsittelytapoja. Niiden rooli on ollut tarjota tuoreita näkökulmia tai avata sellaisia ulottuvuuksia, jotka eivät ehkä muuten nuorelle lukijalle hahmotu. Joskus taustalla on aistittavissa ideologista agenda ja aiempien lukutapojen haastamista. Tässä kirjoituksessa poimin tarkasteluun kaksi eriaikaista ja täysin erityyppistä lähestymistapaa.

Seuraava sitaatti *Keskikoulun lukukirjasta* (Niinistö et al. 1965 s. 196) vyöryttää oppilaalle kysymyspatterin perustais-telumenetelmistä, sotilasorganisaatiosta ja muusta keskikou-lulaiselle ehkä vielä vieraasta tematiikasta:

"Mikä tehtävä komppaniassa on komppanian päälliköl-lä? Miten suuri osasto komppania on? Mikä on lähinnä sitä suurempi sotilasyksikkö? Mitä pataljoonaan kuuluu? Koneki-väärikomppanian kannalta pataljoona on sikäli tärkeä muo-dostelma, että konekiväärikomppanian joukkueet liittyivät usein eri kiväärikomppanioihin, niin kuin tästä Linnan ker-tomuksestakin voidaan havaita. Millainen osasto on joukkue? Minkä arvoiset upseerit johtavat joukkueita. Mitä tehtäviä on alikersanteilla? Mikä tehtävä kuuluu komppanian vääpélille, tässä tapauksessa vääpeli Korsumäelle? [...] Mitä tehtäviä oli konekivääriryhmän eri miehillä? Mitä osia on konekiväärissä?"

Kertomuksesta näemme, miten taisteluosastot metsäises-sä maastossa etenevät. Millaista järjestystä tarkoittaa ketju? Miksi oli noudatettava ehdotonta hiljaisuutta? Miksi oli varot-tava tulta, niin että tupakkaakin oli kädellä suojattava? Miksi tunnussana oli ehdottomasti muistettava?"

Ilmeisesti taustalla on ajatus, että *Tuntemattoman soti-laan* yksityiskohtien avaaminen syventää ymmärrystä teoksen kuvaamasta sodan arjesta. Käytännönläheisyys yllättää, sillä lukukirjan tekijät ovat kielen- ja kirjallisuudentutkijoita sekä kirjailijoita – toisenlaiset kysymykset olisivat olleet odotuksen-mukaisempia. Sodastakin on kulunut jo 20 vuotta, ja sitaatissa kuvatut seikat eivät liene teoksen keskeisintä ydintä vaan pikemminkin fiktion valitun tilanteen kehystä. Mitenkähän esimerkiksi armeijaa käymättömät naisopettajat ovat kokeneet näiden kysymysten käsittelyn?

Toinen esimerkkini on tamperelaisen kirjallisuudentutkijan Maria Laakson teos *Taltuta klassikko* (2019), jossa *Tuntema-ton* ja muita klassikkoteoksia avataan nuorille kepeällä ja iro-nisoivalla otteella. *Tuntemattoman* esittely alkaa näin (s. 179):

"Varaa kuitenkin lukiessa käden ulottuville kunnan paketti nessuja tai mukkea rulla Lotus Soft Emboa. Tämän romaanin pabin puoli on nimittäin se, että juuri kun olet kiintynyt joho-kin henkilöhabmoon, lentää hän kappaleiksi tykkitulessa niin että suolet singahtelevat kuusten oksille."

Teoksen taustoitus ja faktat ovat kohdallaan, mutta tyy-lilaji, jossa Haukia "saa kuulan kalloonsa nopeammin kuin ehtii sanoa Frontside Ollie" (skeittaustermi) ei ole ollut kovin tavallista teoksen käsittelyssä. Leikittely Mauri Kunnaksen Koiramäki-tyyppisillä variaatioilla saattaa olla lukijasta riip-puen tuoretta ja hauskaa tai jotain muutakin: "Olisihan se ihan kamalaa, kun hauva-Hietasen silmät räjähtäisivät ja sitten hän palaisi kuoliaaksi pelastaessaan sirpaleesta haavoittunutta Hä-mähäkki-Heikkiä liekehtivästä ambulanssista. Hyi olkoon!"

Laakso pohtii myös "hupsua" konservatiivista suhtautumis-ta *Tuntemattoman* merkitykseen:

"Onkin ihan nurinkurista, että yltyöisänmaallisia ajatuksia ja puhetapoja ivaavasta romaanista on tehty isänmaallista pro-pagandaa. [...] Kaikki itseään kunnioittavat klassikontaltut-tajat nimittäin osaavat tämän luvun opiskeltuaan tunnistaa romaanista muitakin teemoja kuin isänmaallisen hehkutuksen."

Aika suoraan annetaan muuallakin ymmärtää, että so-dan uhreja kunnioittava tai kokoava kansallista merkitystä etualaistava lukutapa on propagandistista, huvittavan paatok-sellista tai toden ja fiktion yksioikoisesti sekoittavaa. Ilmeisesti konservatiivisen lukutavan taustalla oleva arvokoordinaatio ja kollektiivikokemuksen luonne ovat jääneet etäisiksi tai ne on mielletty arvottavasti. Mitenkähän esimerkiksi sodan käyneet miesopettajat olisivat aikoinaan kokeneet näiden näkökulmien kohtaamisen?

Yhdestä teoksesta voi synnyttää rinnakkaisia, täydentäviä tai poissul-kevia tulkintoja ja päätelmiä – onhan Linnan teos filmattu jo kolmesti, ja teatterisovitusten repertoaarissa on melkoisia eroja. Kirjan ja lukijan vuoro-vaikutussuhde on aina persoonal-lisella tavalla intiimi, ja merki-tykset muodostuvat ainakin osin subjektiivisesti. Siksi onkin kiinnostavaa tör-mätä lukutapaan, joka on itselle vieras ja yllättävä. Tunnettujen ja vakiin-tuneiden klassikoi-den kohdalla niitä syntyy väistämättä.

Monipuoliset rakennuspalvelut Tampereella

RJP Rakennus on vakaa ja luotettava rakennusyriitys Tampereella. Toimintamme alkoi Tampereella vuonna 1977. Asiakkaamme koostuvat pääasiassa taloyhtiöistä, yrityksistä, kunnista, seurakunnista ja muista kiinteistönomistajista. Olemme erikoistuneet korjausrakentamiseen, mutta teemme vahvalla otteella myös uudisrakentamista. Vakituksia asiakkaita palvelemme myös huoltokorjaustöissä kohteen mukaan.

RJP Rakennus Oy

Takojankatu 1 C B 9
33540 TAMPERE

03 260 5800
info@rjprakennus.fi

Hämeen Kaivin Oy

HYÖTYAJONEUVOT

- Kuorma-autot - Pakettiautot
- Maanrakennuskoneet
- Alan tarvikkeet

VARASTOSSA OLEVAT AUTOT JA KONEET:

www.lielahdenautokeskus.fi

MAAHANTUONTI, MYYNTI, VAIHTO JA HUOLTO

LUOTETTAVAA PALVELUA PITKÄAIKAISELLA KOKEMUKSELLE

LIELAHDEN AUTOKESKUS Oy

Turvesuonkatu 16 • 33400 TAMPERE

Puh 03-3465566 • 0400832856 • Fax : 03-3465245 • e-mail: mikko@lielahdenautokeskus.fi

SÄVELLYKSET RAKKAIMMILLE

Naima, Lumi & John and Mary

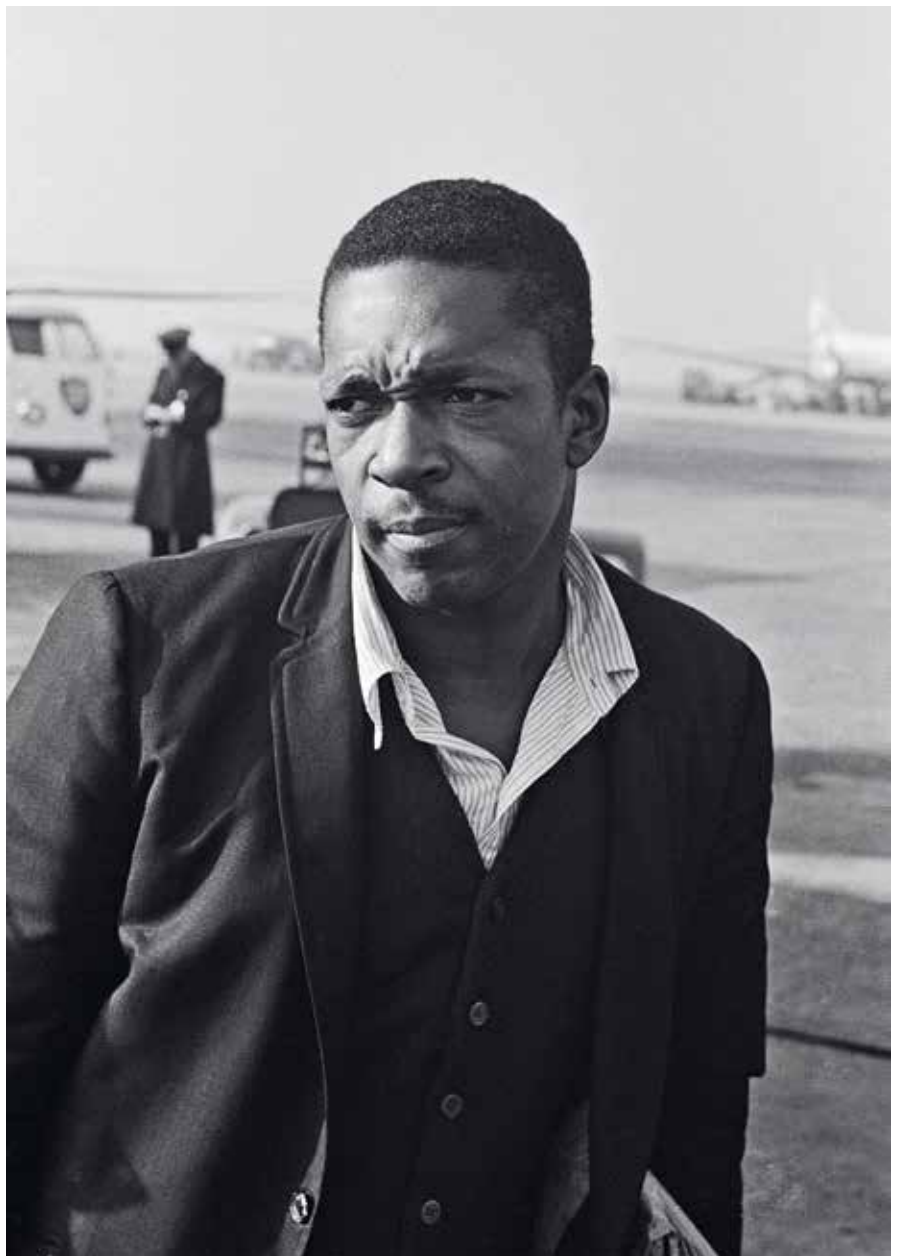
John Coltrane sävelsi Giant Steps -albumilla julkaistun Naiman vaimolleen ja Jaco Pastorius John and Maryn lapsilleen. Edward Vesalan tytär Lumi antoi nimen kokonaiselle albumille.

Kaikki nuo kolme ingressissä mainittua, jazzin genreen luettavaa teosta on ilmiselvästi sävelletty ja omistettu tekijälle rakkaalle tai ainakin hyvin tärkeälle henkilölle.

Kun keskustelin teemasta ystäväni ja jazziin perehtyneen kollegani **Kauko Paksulan** kanssa, kävi omistuksien, tribuuttien yllättävän laaja kirjo ilmi. Kappaleita on omistettu rakkaiden ja arvostettujen kollegojen lisäksi kivitalolle, hotellille ja jopa huumediilerille!

Arvostusosaston kärjessä voisi olla legendaarisen basistin ja orkesterinjohtaja **Charles Mingusin** sävellys *Goodbye Pork Pie Hat*, joka löytyy levyltä *Mingus Ah Um* (1959). Se on omistettu toiselle legendalle, tenoristi **Lester Youngille** ja on tunnettu myöhemmin myös nimellä *Theme for Lester Young*.

Saksofonisti-huilisti **Eric Dolphy** omisti *Hat and Beard* -biisin jättiläiselle, pianisti-säveltäjä **Thelonious Monkille** ”uraauurtavalla” levyllään *Out to Lunch* (1964). Mielenkiintoista kyllä Dolphy omisti kappaleen 245 isolle ruskeakivitalolle, jonka pasunisti ja orkesterinjohtaja Slide Hampton omisti New Yorkin Brooklynissä, osoitteessa 245 Carlton Avenue.

John Coltrane vuonna 1963.

Kuva: Wikimedia Commons

John Coltrane: *Naima* (Giant Steps, 1960, Atlantic)

Hamptonin vuokralaisina talossa majailivat ajoittain muun muassa hänen vanhat soittokaverinsa Indianapoliksesta, trumpettisti **Freddie Hubbard**, kitaristi **Wes Montgomery** ja basisti **Larry Ridley**, tietenkin Dolphy itse sekä John Coltranen serkku **Mary Lyerly Alexander**, jolle ”Trane” omisti sävellyksensä *Cousin Mary*. Tuossa talossa asui myös kuvataiteilija **Richard Jennings**, ”Profeetta”, jonka surrealistiset teokset päätyivät kahden Dolphyn albumin, *Outward Bound* (1960) ja *Out There* (1961), kanteen. Dolphy kirjoitti hänelle myös omistuksen *The Prophet*, joka löytyy livelevyltä *At The Five Spot* (1961, yhdessä trumpettisti **Booker Little** kanssa).

Thelonious Monk omisti *Crepuscle with Nellien* vaimolleen **Nellielle** ja *Little Rootie-Tootie* pojalleen. **Charlie Parkerin** tunnetuksi tekemä *Donna Lee* (vuodelta 1947, oikeasti **Miles Davisin** sävellys) on omistettu basisti **Curly Russellin** tyttärelle **Donna Lee Russellille**, **Kim Parkerin** omalle tytärpuolelle eli **Chan Parkerin** tyttärelle. Parkerin *Moose the Mooche* (1946) puolestaan kerrotaan olevan omistettu hänen huumeidierilleen **Emry Byrdille**.

Legendaarinen jazz-patruuna, ”bebopin paronitar”, upporikkaaseen Rothschildin sukuun kuulunut jazzmuusikoiden suojelija, englantilaissyntyinen **Pannonica ”Nica” de Koenigswarter** ”keräili” omistuksia lukuisilta muusikoilta; **Gigi Gryce**: *Nica’s Tempo*, **Sonny Clarke**: *Nica*, **Horace Silver**: *Nica’s Dream*, **Kenny Dorham**: *To Nica*, **Kenny Drew**: *Blues for Nica*, **Freddie Redd**: *Nica Steps Out*, **Barry Harris**: *Inca*, **Tommy Flanagan**: *Thelonica*, **Frank Turner**: *Nica* ja **Thelonious Monk**: *Pannonica*.

Charlie Parker kuoli paronittaren hotellihuoneeseen ja tämä joutui muuttamaan Bolivar Hoteliin, josta hänen kenties läheisin ystävänsä Monk teki sävellyksen *Ba-lue Bolivar Ba-lues-are* (1956). Myöhemmin, vuonna 1982 myös Monk kuoli Nican residenssissä. *Pannonica* löytyy hänen albumiltaan *Monk* (1964).

Kuriositeetin vuoksi: Monkin omalle musiikille on omistettu yli 30 albumia.

Kuunneltavaa

- **Eric Dolphy**: *Out to Lunch*
- **Charles Mingus**: *Mingus Ah Um*

”(JOHN) COLTRANE saattoi olla ikävystynyt aivan virkakautensa lopulla (Miles) Davisin kanssa, mutta matkan varrella hän oli havainnut kokemuksensa suunnattoman arvokkaaksi, kuten hän aina tunnusti. Tämä oli jännittävää aikaa hänelle, ja hän loi runsaasti merkittävää musiikkia toisen komennuksensa aikana vuodesta 1958 läpi vuoden 1960. Kevään 1959 aikana hän oli tekemässä kahta kuuluisinta koskaan tehtyä jazzalbumia, jotka edustivat kahta hyvin erilaista lähestymistapaa: Davisin *Kind of Blue* ja hänen oma *Giant Stepsinsä*.”

Näin kuvaa **Lewis Porter** elämäkertakirjassaan *John Coltrane – His Life and Music* (The University Of Michigan Press, 1998). Muusikkona vielä tuntematon Trane oli liittynyt Miles Davisin kvartettiin syksyllä 1955 ja tuo jakso, joka päättyi vuonna 1957 potkuihin hänen huumeongelmansa takia, oli ratkaiseva. Se oli hänen spottinsa läpimurtoon, hänen maineensa alku – solistina. Pahin jarru oli heroiniiriippuvuus.

Coltrane kykeni kuitenkin perheensä ja ystäviensä tukemana tekemään ns. cold turkeyn, irtautumaan päihde- ja sokeririippuvuudestaan omin voimin toukokuussa 1957.

Miles Davisin esiintyminen Newportin toisilla jazzfestivaaleilla vuonna 1955 oli läpimurto ja johti levytyssopimukseen Columbia-yhtiön kanssa. Vanhasta diilistä oli jäljellä neljä levyä ja niin kvintetti äänitti pikavauh-tia Prestige-levy-yhtiölle sittemmin klassiset hard bop -albumit *Cookin’*, *Relaxin’*, *Workin’* ja *Steamin’*.

Samaiselle Prestigelle Coltrane teki ensimmäisen albuminsa Coltrane (1957, myöhemmin julkaistu nimellä *First Trane*). Vaikka hän äänitti välissä muutakin, hänen toinen julkaistu albuminsa oli Blue Note -levymerkille joulukuussa 1957 valmistunut *Blue Train*.

Tammikuussa 1958 Coltrane palasi Davisin ”leipiin” sekstettiin, joka äänitti alkuvuodesta hienon albumin *Milestones*. Samaan aikaan hän teki kolmannen oman levynsä *Soultrane*, jonka Prestige julkaisi syksyllä. Davisin kanssa Coltrane soitti maalishuhtikuussa vielä modaalisen jazzin klassikolla, jo edellä mainitulla *Kind of Blue*lla.

Tekniikkaansa ja musiikkiansa voimakkaasti tuolloin työstäneelle Coltranelle *Giant Steps* oli ensimmäinen albumi Atlantic-levy-yhtiölle yhtyeen johtajana. Kaikki sen seitsemän sävellystä olivat hänen omiaan, hän oli

sen ainoa puupuhaltaja ja hänen sävellystyötään ja soittamistaan pidettiin sillä erittäin merkittävänä. Mutta varsinkin vaatelas nimiraita säväytti jazzia kuuntelevaa maailmaa.

Coltrane suunnitteli levyn kokonaisuuden hyvin huolellisesti tuottajalegenda **Nesuhi Ertegunin** avustuksella. Albumi äänitettiin kahdessa eri sessiossa, joista ensimmäisen musiikkia julkaistiin vasta vuosia myöhemmin.

Levy sisälsi kolme tribuuttia perheenjäsenille. Serkulle omistettu *Cousin Mary* on omintakeinen blues. Tuo hyvin läheinen serkku oli **Mary Alice Elisabeth Lyerly** (1927–2019), joka muutti noin kolmevuotiaana asumaan Johnin kotiin. *The Philadelphia Inquirer* -sanomalehti kutsui 92-vuotiaana kuollutta Mary Lyerly Alexanderia nekrologissa ”John Coltranen inspiraatioksi” ja ”Philadelphian jazzin äidiksi”.

Monk-tyylinen *Syeena’s Song Flute* on puolestaan omistettu Coltranen ottotytärtälle. Kappaleen nimi viittaa tytön muoviseen nokkahuiluun.

Ja sitten itse *Naima*, joka on omistettu Syeenan äidille **Juanita Austinille** (s. 1926); muslimiksi kääntynyt Austin oli ottanut käyttöönsä nimen **Naima**. Coltrane ja Nita (joksi hän kutsui vaimoaan) olivat menneet naimisiin vuonna 1955 todistajinaan koko Miles Davisin bändi. Naimalla oli tärkeä rooli siinä, että Coltrane pääsi irti huumeista ja löysi terveellisemmän elämäntavan.

Naima säilyi Coltranen ohjelmistossa pitkään. Porter muistuttaa, että Tranen hitaat sävellykset eivät yleensä kuulosta balladeilta – *Naimakin* on hänen mielestään enemmänkin hymni kuin balladi.

Levyn omistuksista neljäs on *Mr P.C.* – ja se osoittaa hänen tuolloista luottobasistiaan **Paul Chambersia**, jonka kanssa hän soitti jo Davisin kvintetissä. Kyseisestä mollibluesista on sittemmin tullut standardi.

John William Coltranen kuolemasta (17.7.1967) tuli juuri kuluneeksi 53 vuotta. Hän menehtyi maksasyöpään 40-vuotiaana. Jazzin messiaaksi kutsuttu Coltrane oli vasta väkevän uransa alkutaipaleella *Giant Stepsin* ilmestyessä – ja hänestä tuli kenties maailman seuratuin jazzmuusikko.

Kuunneltavaa

- **Miles Davis**: *Kind of Blue*
- **John Coltrane**: *A Love Supreme*

Jaco Pastorius: *John and Mary* (Word of Mouth, 1981, Warner)

JACO PASTORIUS (John Francis Pastorius III), 35-vuotiaana kuollut sähköisen jazz-basson legenda teki omissa nimissään vain kolme albumia, mutta hän jätti lähtemättömät jäljet fuusiojazzin sähköiselle kentälle.

Suomalaiset sukujuuret omanneen Pastoriusen murheellinen tarina on ajankohtainen Ylen keväällä esittämän tv-dokumentin *Jaco – basistin elämä ja kuolema* (**Paul Marchand-Stephen Kijak**: *Jaco*, USA 2014) ansiosta. Parituntinen dokumentti on koskettava tarina lahjakkaasta muusikosta.

Pastoriusen äiti oli **Stephanie Haapala** ja isoiäiti **Kaisa Eriika Isojärvi** Sallasta. Äidin puolen isoisäkin oli toisen polven amerikkalais-suomalainen Minnesotasta. Pastorius käytti kustannusyhtiönsä nimenä Haapala Music suomalaisten juuriensa kunniaksi.

Pastorius syntyi Pennsylvanian Norristownissa (1.12.1951), mutta muutti perheensä mukana varhain Floridaan. Hänen isänsä ja isoisänsä olivat rumpaleita, joten hänkin alkoi soittaa rumpuja. Teini-ikäisenä soitin vaihtui bassoon; lehden jakamisesta tienatuilla rahoilla hän hankki Fenderin jazz-basson, posti siitä veitsellä nauhat ja soitti loppuikänsä tätä samaa yksilöä.

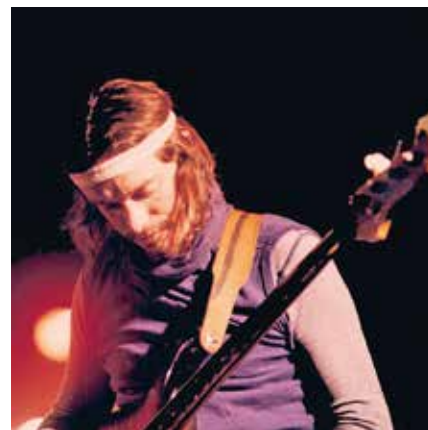
Pastorius hankki nopeasti hämmästyttävät valmiudet ja *Blood, Sweat and Tears* rum-

pali **Bobby Colomby** hommasi hänet levyttämään Epicille. Musiikillisesti kirjava debyyttialbumi *Jaco Pastorius* ilmestyi 1976. Hän päätyi soittamaan **Pat Methenyn** esikoiselle 1975, usealle lauluntekijä **Joni Mitchellin** albumeille sekä himoitsemaansa Weather Report -yhtyeeseen vuodesta 1976. Hän soitti sekä *Black Market*- (1976) että *Heavy Weather* -levyillä (1977); jälkimmäinen oli jättimenestys ja siitä tuli fuusiojazzin kulmakivi. Yhtyeen hän jätti 1980-luvun taitteessa.

Hän oli vain 19-vuotias, kun hänen vaimonsa **Tracy** sai ensimmäisen lapsen, **Maryn**. Toinen lapsi **John** syntyi 1973. Ensimmäisellä omalla albumilla on vaimon nimeä kantava soolobassokappale, *Portrait of Tracy*, sekä johdannossa mainittu *Donna Lee*. Dokumentissa on viehättäviä filminpätkiä, joissa Pastorius leikkii lastensa kanssa.

Mutta avioliitto alkoi rakoilla ja Pastorius erosi Tracystä 1978. Vuonna 1979 hän solmi avioliiton **Ingrid Hornmüllerin** kanssa. Avioliitosta syntyivät kaksospojat (1982), mutta tätäkin liittoa sotki Pastoriusen paheneva huume- ja alkoholiongelma.

Vuonna 1978 Jaco Pastorius voitti alan raamatun *Down Beat* -lehden yleisö- ja kriitikkoäänestykset. Vuonna 1981 esiteltiin hänen big bandinsä *Word of Mouth*, joka nosti

Kuva: Wikimedia Commons

Jaco Pastorius 1987.

hänen kurssinsa uudelleen ylös. Pastorius kiersi pienemmällä kokoonpanolla maailmaa – soittaen muun muassa Porissa vuonna 1983. Tuon yhtyeen Word of Mouth -nimisen albumin päättää ensimmäisestä avioliitosta syntyneille lapsille omistettu *John and Mary*.

Kaksisuuntaisesta mielialahäiriöstä kärsinyt ja elämänsä viimeisiksi vuosiksi kadulle päätnyt Pastorius oli psykiatrisessa hoidossa Bellevuessa 1986. Hän kuoli Fort Lauderdaleassa syyskuussa 1986 pahoinpitelyn seurauksena.

Kuunneltavaa:

- **Weather Report: Heavy Weather**
- **Pat Metheny: Bright Size Life**
- **Joni Mitchell: Mingus**

Edward Vesala *Sound & Fury: Lumi* (ECM 1987)

SÄVELTÄJÄ, LYÖMÄSOITTAJA, yhtyeenjohtaja **Edward Vesala** (1945–1999) oli suomalaisen jazzin rohkea oman tien kulkija ja omintakeinen monipuolisuusmies. Vesalan 1980-luvulla organisoimista työpajoista syntyi lopulta eräs hänen tärkeimmistä yhteistyötään Sound & Fury. Yhtye lopetettiin Vesalan kuoleman jälkeen, mutta vuonna 2010 bändi koki uuden alun.

”Soitin enemmän eurooppalaista free jazzia 1960-luvulla. Jopa nyt, jos soitan rumpuja, haluan soittaa vapaasti. Mutta nykyinen yhtyeeni on jonkinlainen kompromissi vapaan soittamisen ja sävellyksen välillä”, Edward Vesala kertoi **Andy Hamiltonille** *Wire*-lehden haastattelussa marraskuussa 1993.

Vesala, ”yksi Euroopan johtavista jazzrumpaleista ja säveltäjistä”, oli aloittamassa Sound

And Furryn kanssa ensimmäistä kiertuettaan Englannissa.

”Soitin rumpuja monta vuotta ennen kuin ryhdyin säveltämään. Tein muutamia kappaleita 1960-luvulla, pieniä ideoita. Mutta sen jälkeen soitin enemmän free-musiikkia”, Vesala jatkoi.

Vesala oli aloittanut uransa tanssimusiik-kona, opiskeli Sibelius-Akatemiassa teoriaa ja lyömäsoittimia, aloitti yhteistyön monen kotimaisen modernin jazzin silloisen kärkinimen kanssa, esimerkiksi **Eero Koivistaisen** triossa ja **Paroni Paakkunaisen** kvartetissa. Hän vaikutti 1960-luvulla parissakin eturivin rock-yhtyeessä. Aika nopeasti free jazz imaisi kuitenkin mukanaan. Tärkeä soittokumppani vuosikymmenen taitteessa Paakkunaisen ohella oli **Juhani Aaltonen**.

Vesalan kansainvälinen ura käynnistyi 1970-luvun alussa keikoilla sekä levyillä norjalaisten saksofonisti **Jan Garbarekin** ja basisti **Arild Andersenin** kanssa (Triptykon), vuosikymmenen loppupuolella tärkeimpänä yhteistyökumppanina oli puolalainen trumpettisti **Tomasz Stanko**, vaikka Vesala työskenteli myös monien kansainvälisten huipumuusikoiden, kuten **Paul Bleyn**, **Chick Corean**, **Archie Sheppin** ja **Gary Burtonin** kanssa.

Andy Hamiltonin mukaan 1970-luvulle tultaessa Vesala ei enää halunnut toimia rivimuusikkona ja katsoi varhaisen albuminsa *Nan Madolin* (1974) lähtölaukauksena hedelmälliselle yhteistyölle kunnianhimoisen ECM-levy-yhtiön kanssa. **Shakespearelta** nimensä saanut *Sound And Fury* kasvoi Ve-

Kuva: Wikimedia Commons

Edward Vesala 1984 Prahan jazzfestivaalilla.

salan organisoimasta kesämusiikkikoulusta; hänen soittokumppaninsa ovat 15–20 vuotta maastrosia nuorempia.

”He ovat minun poikiani”, Vesala kertoo haastattelussa, ”eräänlainen perhe”. Hänen mukaansa yhtye on paljon enemmän kuin musiikillinen summa, se ”ilmaisee elämäntapaa”. ”Opiskelemme kuinka elää.”

Juttu summaa, että suurinta osaa Vesalan sävellyksistä ei ole vielä julkaistu. Vesala sanoo Sound & Furyn olevan hänen tuotantonsa afroamerikkalaisessa päässä, mutta se ei ole oikeasti jazzia. Osassa sävellyksiä on vaikutteita jazzista, toisissa on enemmän klassisen tai kansanmusiikin vaikutteita.

”En koskaan kopioinut ketään”, hän korostaa. ”Tunnen monia rumpaleita. Mutta enimmäkseen katsoin saksofonisteja – vaikka en koskaan kopioinut ketään edes aloittaessani soittamaan.” Coltranen vaikutus oli dominoiva, niin kuin kaikilla muillakin Vesalan sukupolven muusikoilla.

Mutta alkuperäisyys on uskonkappale ja siihen törmää uusien pintarakenteiden levottomassa etsinnässä, joka kuvastaa Sound and Furyn musiikkia, Andy Hamilton summaa. Yhtye on hänen mukaansa tuottanut ECM:lle kolme klassista albumia: *Lumi* (1987), ”yksi 1980-luvun hienoimmista albumeista” Cook & Mortonin Penguin Guide To Jazzin mukaan, *Ode To The Death Of Jazz* (1991) sekä

Invisible Storm (1994). *Wire*-lehti valitsi *Lumi*-albumin ilmestymisvuotensa parhaaksi ja samalla yhdeksi vuosikymmenen tärkeimmistä jazz-levyistä.

Lumi on äänitetty kesäkuussa 1986 Finvoxin studioilla Helsingissä. Sillä soittaa 11-henkinen orkesteri. Sävellykset on merkitty yhtä lukuun ottamatta Vesalan nimiin – poikkeus on Vesalan ja Stankon yhdessä säveltämä *Together*.

”Kyllä, albumi on nimetty ensimmäisen yhteisen tyttärenme, **Lumin** mukaan”, vahvistaa Vesalan silloinen puoliso **Iro Haarla**. ”Levyllä olevan *Lumi*-kappaleen inspiraation aiheena Eetulle oli juuri pieni Lumi-tyttöremme.”

”Kun Lumi syntyi 22.12.1981, satoi massiivisesti lunta. Sairaalan ikkunasta katselin suurten lumihuutaleiden loputonta tulvaa ja maa oli niin kaunis, valkeiden kinosten peittämänä. Tuolloin ajattelin, että tyttärenme nimi voisi olla Lumi. Lumi on vaaleahiukkinen, joten nimi sopii hänelle hyvin näin jälkikäteen ajateltunakin. Se oli silloin harvinainen nimi, enkä ollut sitä kenelläkään kuullut.”

Näyttävää uraa säveltäjänä, muusikkona ja yhtyeen johtajana miehensä kuoleman jälkeen tehnyt Iro Haarla (s. 7.11.1956 Tampere) soitti levyllä pianoa ja harppua – niin kuin oli soittanut miehensä levyillä jo 1970-luvun

lopulta lähtien. Hän myös sovitti miehensä musiikin.

”Toinen tyttärenme **Aniida** syntyi (1 vuosi ja 2 kuukautta) myöhemmin ja hänellekin Eetu sävelsi ja omisti kappaleen *Aniida*, mutta sitä ei ole levytetty (instrumentaatio on tehty bassoklarineti- ja pasuunaduolle).”

Aniidasta tuli rumpali. Vesala ehti nähdä kuinka lahjakkuutes periytyi hänen nuorimpaan lapseensa ja oli siitä hyvin iloinen. Aniida soittaa äitinsä yhtyeen Iro Haarla Electric Ensemblen syksyllä ilmestyvällä levyllä. Aniida soitti rumpuja myös Tomasz Stankon ja Sound & Furyn esiintyessä Pori Jazzissa.

Nykyisin talousjohtajana isossa yrityksessä toimiva Lumi Vesala toimi aikoinaan äitinsä managerina järjestäen muun muassa hänen kvintettinsä Pohjois-Amerikan-kiertueen.

Kuunneltavaa

- Garbarek/Andersen/Vesala: *Triptykon*
- Vesala: *Heavy Life*
- Tomasz Stanko: *Balladyna*

Juttu on muokattu kulttuuritoimitus.fi:ssä heinäkuussa julkaistusta versiosta.

Ensimmäinen kuukausikokous sitten koronasulun.

Kuukausikokous 21.9.2020

Puheenjohtaja Pasi-Heikki Rannisto.

Johtokunnan jäsen, FT Viivi Villa-Nuottajärvi esitteli vetämänsä klubin verkkosivujen uudistuksen.

Professori Ilkka Nummela Ruutiukoissa Suomen sotalasku toisesta maailmansodasta

Maassamme toimi syyskuusta 1939 vuoteen 1950 Kansanhuoltoministeriö. Sota-aika nähtiin aikaisemmin vain menoeränä. Yhteiskuntamme sodan myötä tapahtunut rakenteellinen muutos nähtiin vasta myöhemmin.

”Yhteiskunnallisesta keskustelusta voisi tänä päivänä todeta vaikkapa opetusministeri Li Anderssonin esittämä höpölausunto siitä, että armeija-ajan lyhennys lisäisi työpaikkoja. Ei lisäisi, koska varusmiehet ja -naiset eivät nykyinsäädännön mukaan ole työttömiä vaan työllisiä.”

Ilkka Nummelan mukaan Ranskan - Saksan sota 1870 loi uutta tuotantokapasiteettia. Suomi mobilisoi joukkoja talvisotaan noin 200 000 henkeä ja jatkosotaan noin 540 000, joista 38 000 naisia.

”Malli Kajander ei pidä paikkaansa, koska 1930-luvulla maamme lisäsi valmiuttaan jatkuvasti maltillisesti”, hän toteaa. ”Toisen maailmansodan varustautumisesta voi todeta, että Saksa oli hyvin varustautunut ja Neuvostoliitto vielä enemmän. Ylivoimainen varustelussa oli kuitenkin Yhdysvallat, jonka varusteluapu pelasti myös Neuvostoliiton.”

Suomen sotatalous oli 94 miljardia markkaa eli nykyrahassa 35 miljardia euroa. Puolustusministeriön menot kertoo tilinpäätös, eivät valtion budjetit. Sodan välittömät vaikutukset osuivat erityisesti vuosiin 1939–1952, jolloin viimeisinä vuonna sotakorvaukset päättyivät.

”Sota-aikana saimme avustusta Ruotsista noin 2 prosenttia sodankäyntimenojemme kokonaisuudesta, Argentiinasta viljaa ja Etelä-Afrikasta 21 500 pulloa brandya mikä varmaan lämmitti. Alkuvaiheessa meillä oli materiaalia enemmän kuin miehiä, loppuvaiheessa materiaalia vähemmän kuin miehiä.”

”Metalliteollisuus alkoi nousta sodan ja sittemmin sotakorvausten johdosta kvantitatiivisesti, mutta sen tuottavuus laski. Se johtui siitä, että tehtiin niin paljon käsin. Talvisodassa työmiehiä riitti, jatkosodassa tilanne oli toinen. Esimerkiksi kyntötaito agraarisessa Suomessa ei käynyt keltä tahansa raaviden miesten ollessa rintamalla.”

Suomelle määrättiin 300 miljoonan dollarin sotakorvaukset syksyn 1944 rauhansopimuksella. Se perustui dollarin vuoden 1938 kiinteään kurssiin. Suomen 6 miljardin velka Saksalle tuli maksettavaksi Neuvostoliitolle. Se ei kuitenkaan ole sotakorvausta, vaan sillä oli ostettu tavaraa Saksasta. Neuvostoliitolle siis rahat. Saimme kyllä maksuaikaa.

Muokattu professori Ilkka Nummelan esitelmästä Ruutiukoissa 21.9.

HIMOS VILLA UNITED

Rakennamme Himokselle
modernia ja upeaa vapaa-ajan
hirsitaloa!

Tule katsomaan, miten
projekti edistyy!

Seuraa meitä Instagramissa
@himosvillaunited

RAKENTAJA!

Rakenna kotisi tukevalle perustalle.

Maarakennus T. Haavisto Oy on luotettava kumppanisi miten tahansa maata rakennatkin. Teemme vuosittain n. 120 vakiosisältöistä omakotipohjaurakkaa laatu- ja aikataulutakuulla.

Toimita meille vain asemapiirroksesi
tarjouspyynnnot@thaavisto.fi
Laskemme sinulle nopeasti hyvän tarjouksen.

MAARAKENNUS **50**
T. HAAVISTO OY **maata**
muokaten

Putkimiehentie 5, 36100 KANGASALA
Puhelin 010 3233 390

www.thaavisto.fi

TAMPEREEN SUOMALAINEN KLUBI RY

Puutarhakatu 13, 33210 Tampere
Toimisto avoinna maanantaisin klo 13.00–15.00
www.tampereensuomalainenklubi.fi

Klubin johtokunta

- Johtokunnan puheenjohtaja
hallintotieteiden tohtori Pasi-Heikki Rannisto, pasi-heikki.rannisto@uta.fi
- Johtokunnan varapuheenjohtaja
kenraalimajuri evp Kalervo Sipi, kalesipi@tpnet.fi
- Klubin esimies
FT Mikko Turunen, mikko.j.turunen@gmail.com
- Klubin varaesimies
- toimittaja Arto Murtovaara, arto.murtovaara@pp.inet.fi
- Johtokunnan muut jäsenet:
Filosofian tohtori Viivi Nuottajärvi Rakennusneuvos Seppo Mäkinen
Opetusneuvos Jukka Sola Isännöitsijä Ilkka Saarinen
Taloustieteen maisteri Varatuomari Riitta Sommarberg
Jyrki Penttinenlehto
- Johtokunnan sihteeri
Jonna Hjelt, 040 737 3700, sihteeri@tampereensuomalainenklubi.fi

Toimikuntien puheenjohtajat

- Biljardikerho
Veijo Pitkanen, veijo.pitkanen@patenttimies.fi
- Gastronominen kerho
Kalevi Nikkilä, kalevi.nikkila@pp1.inet.fi
- Golfkerho
Jorma Salovaara, jormasalovaara@kolumbus.fi
- Keskiviikkokerho
Seppo Leskinen, savusepe@gmail.com
- Kirjanmerkki
Mikko Turunen, mikko.j.turunen@gmail.com
- Kirkkovenekerho
Timo Tulosmaa, timo.tulosmaa@outlook.com
- Klubinaiset
Heidi Keso, heidi.keso@empiros.fi
- Ruutiukot
Jukka Sola, jukka.sola@elisanet.fi
- Juhlatoimikunta
Satu Rannisto, satu.rannisto@sarastus.fi

Työryhmien puheenjohtajat

- Hallinto- ja taloustyöryhmä
Seppo Mäkinen, seppo.ains.makinen@gmail.com
- Jäsentyöryhmä
Jorma Salovaara, jormasalovaara@kolumbus.fi
- Ohjelmatyöryhmä
Mikko Turunen, mikko.j.turunen@gmail.com
- Tiedotustyöryhmä
Arto Murtovaara, arto.murtovaara@pp.inet.fi

Jäsenrekisteri

Sointu Lanki, 0400 684416, jansenrekisteri@tampereensuomalainenklubi.fi

Klubin taloudenhoitaja

Ritva Tiainen, 050 376 0597, ritva.tiainen@apunatar.fi

Ravintola

armas C'atering
Christina Suominen, 010 231 5222, info@suomalaisenklubinravintola.fi

Wagnerin "Lentävä hollantilainen" ja Suomalaisen Klubin Teatterimenu

Tampereen Suomalaisen Klubin 13. oopperaensi-ilta 29.1. klo 18.30 Tampere-talossa. Ja sitä ennen klubiravintolan maukas Teatterimenu klo 16.00. Klubin paikkakiintiöön kuuluu paikkoja etu- ja takapermannon riveiltä 11–22. Ensi-iltapakkettiin kuuluu ennen oopperaa Klubiravintolan Teatterimenu kera viinilasin klo 16.00, oopperalippu klo 18.30 näytökseen, vaatesäilytys, käsiohjelma, väliaikatarjoilu sekä bussikuljetus Klubilta Tampere-talolle. Paketin hinta on 135,00 €/hlö. Paikat täytetään edestäpäin varausjärjestyksessä perhe- ja seuruekokonaisuudet huomioiden.

Ilmoittautumislomakkeen lopussa olevan "Ilmoittaudu"-napin painaminen käynnistää Svea Payments Oy:n verkkomaksuohjelman, jossa maksun voi suorittaa useiden kotimaisten rahalaitosten maksukorteilla. Nyt käytettävissäsi ovat myös vaihtoehdot lasku, erämaksu ja yritys-lasku. Lasku-vaihtoehdossa järjestelmä lisää automaattisesti maksettavaan summaan 2,95 €/lasku.

Tampereen Oopperan vuoden 2021 produktio on Richard Wagnerin "Lentävä Hollantilainen". Sen kantaesitys tapahtui vuonna 1843 Dresdenissä, Tampereella siitä on nautittu vuosina 1962 ja 1997.

Teoksen ohjaa oopperadebyyttinsä tekevä, tamperelaisessa teatterimaailmassa vahvasti vaikuttanut ja vaikuttava kokenut teatteriohjaaja Marika Vapaavuori. Tampere Filharmoniaa johtaa saksalainen kapellimestari Anja Bihlmaier. Teoksen lavastuksen suunnittelee Marjatta Kuivasto ja puvustuksen Leena Rintala. Valosuunnittelusta vastaa Ville Syrjä. Oopperan nimiroolin tulkitsee kokenut Wagner-tulkitsija, kanadalainen bassobaritoni Nathan Berg (kuva), joka korvaa tehtävässä baritoni Tommi Hakalan.

Edellisen Hollantilaisen roolin Berg on laulanut Cincinnatin oopperassa 2018. Bergin debyytti Lentävän hollantilaisen nimiroolissa Moskovan Bolshoi-teatterissa 2013 sai aikoinaan valtavasti kiitosta ja maailmanlaajuisia huomiota. Ylistystä ovat keränneet myös useat muut Wagner-tulkinnat, kuten Reininkullan Alberich (Soulin Filharmonikot ja Minnesotan ooppera).

Dalandin roolin laulaa Suomessa harvoin oopperanäyttämölle ehtivä basso Mika Kares. Kareksen viimeaikaisiin huippukiinnityksiin lukeutuvat muun muassa "Parsifalin" Gurnemanz Canadian Opera Companyssa kuluvana vuonna, Giovanni da Procida Verdin oopperassa "I Vespri Siciliani" Salzburgin festivaalilla ja Ivan Hovanskin rooli Musorgsin "Hovanssinassa" Berliinin valtionoopperassa sekä tänä vuonna. Sentan tehtävään eläytyy Suomeen ensivierailulle tuleva sopraano Martina Wielschenbach, jonka kiinnityksiin kuuluu "Fidelion" Leonora Bonnin oopperassa ja Senta Deutsche Oper Berliiniin "Lentävässä hollantilaisessa". Erikin tehtävän jakavat tenorit Tuomas Katajala ja Jussi Myllys. Katajalaa kuullaan kevätkaudella 2020 niin Kansallisoopperan "Don Giovannin" Don Ottaviona kuin Israelin Oopperan Idomeneona. Myllys laulaa kevään aikana muun muassa Kansallisoopperan "Jevge- ni Oneginin" Lenskin tehtävää.

"TÄYSOSUMA"
-KATARIINA FLEMING,
TAMPERELAINEN

**"UPEAA
AMMATTILAI SJÄLKEÄ"**
-NINA LEHTINEN, AL

"NEROA SANATAIDETTA"
-MATTI PULKKINEN,
RADIO SUN

**"MEILLÄ OLI TODELLA
HAUSKAA"**
-KATSOJAPALAUTE

PAIKKOJA RAJOITETUSTI!

SIRKKU PELTOLA
**MUMMUN
SAAPPAASSA
SOI FOX**
OHJAUS &
KÄSIKIRJOITUS
**SIRKKU
PELTOLA**

**KOMEDIA
TEATTERI**

**MIILA
SELIN** **AIMO
RÄSÄNEN** **MARIKA
HEISKANEN** **LEEVI
RAUHALAHTI** **TUUKKA
HUTTUNEN**

Lapintie 3a, 33100 Tampere puh. 0207 288 388
puh. hinta 8,35 snt/puh + 16,69 snt/min

komediateatteri.fi **lippu.fi**

Huoletonta suomalaista asumista ja omistamista

Suomalainen asunto-osakeyhtiö on ainutlaatuinen asumisen ja omistamisen malli.

Me Isännöinti Ilkka Saarinen Oy:ssä olemme suomalaisen asumisen paikallisia, tamperelaisia asiantuntijoita. Huolehdimme tarkasti kiinteistöihin sijoittamastasi varallisuudesta.

Asumis- ja käyttömukavuus paranevat, kulut pysyvät kurissa ja omaisuutesi on hyvissä käsissä, kun kokenut ja ammattitaitoinen porukkamme ottaa asiat hoitoonsa. Arvomaailmamme kulmakiviä ovat asukkaiden hyvinvointi, ajan tasalla olevat ammattitaito ja työvälineet sekä osaava, työssään viihtyvä henkilöstö.

Reilu ■ Ripeä ■ Pätevä

Insinöörinkatu 30 ■ 33720 Tampere ■ Puhelin (03) 3390 0100
asiakaspalvelu@iisoy.fi www.iisoy.fi

Runoratsu – sotaratsu/ Yrjö Jylhän muistomerkki

Terho Sakin (1930-1997) pronssista veistämä neljä metriä korkea muistomerkki valmistui 1964 ja se sijaitsee Yrjö Jylhän puistossa. Yrjö Jylhä (1903-1956) oli runoilija ja maailmanrunouden kääntäjä. Veistoksen aihe on hänen runostaan Aleksanteri ja Bukefalos.

